

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F O R R E L I G I O N O G K U L T U R •

68. ÅRGANG

26. APRIL 1956

A V I N N H O L D E T :
HUMAN-ETIKKEN OG VI - DEN MEST AVGJØRENDE
EPOKE I KRISTENDOMMENS HISTORIE - RELIGIØS OPP-
LEVELSE OG NERVØS SYKDOM - BLIKK PÅ TIDEN - ST.
OLAVS KIRKE I TRONDHEIM FORNYET - OM TAUSHETEN
- DE TRE STADIER OVERFOR GUD - KIRKEN OG FRI-
MURERIET - MARIA-HYMNE - NYTT FRA UTLANDET

NR
9

NESTE NUMMER KOMMER 18. MAI 1956.

NEDSATTE BØKER

Benytt anledningen nå!

Den katolske kirke i norske skolebøker, Før: Nå:		
red. ved Daniel Haakonsen	ib. 9.90	4.00
Guardini: <i>Bønnens forskole</i>	ib. 14.30	5.00
Lunn: <i>Tro og fornuft</i>	ib. 11.50	4.00
Thomas à Kempis: <i>Kristi Etterfølgelse</i> ib.	14.30	5.00

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL
Akersv. 5, Oslo Tlf. 42 37 43

TAKK!

For all deltagelse ved min kjære manns og vår gode fars bortgang vår oppriktige takk. Særlig takk til sogneprest Vranken og Fransiskussøstrene i Haugesund.

Andrea Brandt Hanssen og barna.

MARIAKONGREGASJONEN, OSLO

Onsdag 2. mai: Medlemmene tar del i maiandakten i St. Olavs kirke kl. 19. Deretter samvær i foreningslokalet.

Søndag 6. mai: Felleskommunion.

Søndag 13. mai: Retrett på Vor Frue Villa fra kl. 9—18.
Leder: Pater A. Castricum, O.F.M.

Alle katolske damer er velkommen.

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 29. APRIL: 4. sønd. etter Påske. Ep. Jak. 1, 17—21. Ev. Joh. 16, 5—14. *Mandag:* Caterina av Siena, jomfru. *Tirsdag:* Håndverkeren Josef, Frelserens pleiefar, bekj. *Onsdag:* Atanasius bisk., bekj., kirkelærer. *Torsdag:* Korsets gjenfinning. *Fredag:* Monika, enke. *Lørdag:* Pius V, pave, bekj.

SØNDAG 6. MAI: 5. sønd. etter Påske. Ep. Jak. 1, 22—27. Ev. Joh. 16, 23—30. *Mandag:* Gangdag. — Stanislaus, bisk., mart. *Tirsdag:* Erkeengelen Mikael. — Gangdag. *Onsdag:* Vigilien til Kristi Himmelferd. — Gangdag. *Torsdag:* KRISTI HIMMELFERD. Ep. Ap.gj. 1, 1—11. Ev. Mark. 16, 14—20. *Fredag:* Filip og Jakob, apostler. *Lørdag:* Marias lørdagsmesse.

SØNDAG 13. MAI: Sønd. etter Kristi Himmelferd. Ep. 1. Pet. 4, 7—11. Ev. Joh. 15, 26—27; 16, 1—4. *Mandag:* Ferialdag *Tirsdag:* Johannes Baptist de la Salle, bekj. *Onsdag:* Ubaldus, bisk., bekj. *Torsdag:* Paschalis Baylon, bekj. *Fredag:* Venatius, mart.

FYRINGSOLJE
brukes av

Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd.
St. Dominikus kirke. } Oslo
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet.
St. Pauls Kirke }
Moderhuset Bergen
Florida Sykehus
Øyenklinikken
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
S. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss.
St. Fransiskus Hosp., Hønefoss.

*

Ved bestilling av olje: Oslo 68 34 66
Service: Oslo 56 35 92

Katolsk familie søker litt rommelig leilighet i Oslo eller nærmeste omegn.

Journalist Per Bang, tlf. 68 95 73.

Ung katolikk som skal begynne i Sim. Solbergs kond. i Oslo, søker værelse fra midten av juli.

Torfinn Jensen, Ramfjordgt. 1, Tromsø. (Ref. p. Messel.)

Sykepleierske, statsansatt, reiser meget, søker hybelleilighet eller ett værelse + the-kjøkken — straks eller senere.

Else Strøm, adr.: Boks 757, Oslo, ell. Oscars gate 56, Oslo.

Har denne annonse noen verdi?
De avgjør det ved å benytte oss
som Deres forsikringsforbindelse

Gulli & Rokk

Assuransse

Stortingstg. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSK KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSK BISPEDØMME:	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neubergetgt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausseen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 37 78 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	12.30
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerter kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallwards kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, IIa, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten. 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 20.

Annonser: Innen torsdag før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 numre årlig. - Postgiro 15986.

HUMAN-ETIKKEN OG VI¹

Av pater Hallvard Rieber-Mohn O.P.

Innledningsvis fortjener Det Norske Studentersamfund en honnør forat det midt i en aktuell sensasjon som innebærer atskillige opplegg til ørkesløse skinn-debatter, har vist å feste vår oppmerksomhet på sakens kjerne: Selve etikkens eksistensgrunnlag.

Selv om jeg for min del ikke uten videre ville gå med på å stille problemet opp i den alternative form det har fått: «Human-etikk eller Gudstro?», etter som det ifølge mitt synspunkt her ikke dreier seg om noe enten—eller, men om et både—og, så finner jeg selve saken velsignet vesentlig. I motsetning til sprogstrid og andre sær-norske spesialiteter har vi jo her foran oss et tidløst og almen-menneskelig problem som skulle ha betingelser for å gjøre dette nærmest halvmåne-formede bord til et åndelig talt «rundt bord», nemlig gjennom selve muligheten for å referere våre argumenter til mer eller mindre dyptgående felles-menneskelige erfaringer.

Vi er jo ellers sent ute med å oppleve dette problemet som en aktuell og synlig spenning i åndslivet. Av forskjellige årsaker ligger det meg nær å skotte til dets opptreden i fransk åndsliv, for eksempel allerede gjennom *Henri Bergson's* vidtgående og intelligente kritikk av sosiologen *Emile Durkheim's* forsøk på å grunne en moraltenkning på sosialvitenskapene. Den ligger riktignok atskillige årtier tilbake i tiden. Men det har sin gyldighet også i åndslivet, det treffende ordtaket om at «når Frankrike nyser blir Europa forkjølet». Vår lokale norske inkubasjonstid for den slags forkjølelses-smitte er ofte omkring en menneskealder, så sykdomsbilledet er temmelig normalt.

I Sverige er den selvsamme debatt derimot bare 4—5 år gammel, så striden mellom de religiøse humanister *Alf Ahlberg* og *Torsten Bohlin* og profanhumanistene med *Gunnar Hirdman* i spissen ennå er i friskt minne²).

¹) Innlegg under Det Norske Studentersamfunds rundebordskonferanse 14. april 1956 om «Human-etikk eller Gudstro?». De andre innledere var: professor dr. med. *Gabriel Langfeldt*, lektor dr. theol. *Per Lønning* og lektor *Trygve Bull*.

²) Interesserte bør særlig lese: *Ahlberg*: «Humanismen. Historiska perspektiv och aktuella synpunkter». (Sthm. 1951.) *Bohlin*: «Debatt med profanhumanismen». (Sthm. 1951.) *Hirdman*: «Humanism och kristendom». (Sthm. 1950.)

Moralen er et forsøk på å sette vår menneskelige adferd inn i en meningssammenheng, det vil si: orientere den mot en finalitet, et endemål, en bestemmelse. Hva er forklaringen på at mennesket føler seg bundet av en moralsk lov som står høyere enn vår egen umiddelbare vilje og som angir en høyere, ideal nødvendighet? Det moralske imperativ som vi finner mer eller mindre utviklet i alle mennesker forutsetter en autoritet som *forplikter* oss.

Denne følelse av forpliktelse, hvor kommer den fra? Er det summen av samfunnets trykk som preger denne lov i oss? Er den resultatet av en instinktiv sans for biologisk hensiktsmessighet hos et høyerestående pattedyr? Eller gis der andre forklaringer som dypere og mer fyldestgjørende stemmer med menneskenes livsopplevelse?

Det er en veldig og omfattende menneskelig erfaringsvisdom kristendommen legger ned i de dokumenter hvor den bringer fram sin forklaring. Så veldig at den også overfor moderne ikke-religiøse forsøk på å gi moralen et annet grunnlag bevarer en innlysende realismens prestisje. Man kan for eksempel tenke på *Thomas av Aquin's* tractatus over menneskets lykketrang, hvor han i en fremstilling mett av tidløs innsikt i menneskelivets kår, dets gleder og dets smerter, dets lidenskaper og dets resignasjon, eliminerer det ene etter det andre av de naturgitte lykkeprinsipper: rikdom, ære, makt, erotisk vitalitet, lærdom, fellesskap og mange andre, som utilstrekkelige, målt med menneskehjertets urolige søken etter det gode.

Denne finalitet, som opprettholder menneskesinets søkende uro, en uro som er ustillelig fordi verden aldri innfrir den, er for Thomas noe av et psykologisk Guds-kriterium, og i dette særlige perspektiv synes hans argument meg i alt vesentlig å stå urokkelig av vår moderne tids dypere psykologiske og sosiologiske innsikt.

Nå er det sannelig ikke fra religionens leir at man i en ulvetid som vår skal istemme klagesanger over at mennesker overhodet samler seg om humane og etiske verdier. Og selv om forsøkene på å bygge opp etikken «uavhengig av religiøse og metafysiske normer» (Human-etisk Forbunds formålsparagraf) hitil har tatt seg såre utilstrekkelige ut sammenlignet med både Vestens og Østens veldige religiøse tradisjoner, så har det selvsagt alltid sin interesse å høre mennesker begrunne og belyse sin søken i den retning.

Personlig kunne jeg tenke meg å be human-etikerne klarlegge ytterligere et par punkter. De kan visst, innenfor denne tidsbegrensede ramme beskrives som følger:

Den første uklarhet er dette: Her påberopes humanismen som utgangspunkt, men allerede dette utgangspunktet blir jo problematisk i det øyeblikk religiøse og metafysiske overbevisninger prinsipielt avskrives. Med en klok humanist som professor *Alf Ahlberg* tror jeg at det med full rette kan settes et stort spørsmålstegn ved en rent og konsekvent profan humanismes eksistensmuligheter overhodet. Selv den humanisme som kalles «profan» er igrunnen en eller annen form for religiøs humanisme, forsåvidt som dens tilhengere bare kan hevde sin posisjon ved å idealisere mennesket eller det menneskelige,

og gi dette begrep et religiøst-metafysisk innhold langt ut over hva en objektivt naturalistisk betraktning av mennesket tillater.

Humanismen innebærer jo nemlig nødvendigvis, som alle livsanskuelser bygget på en vurdering, et betydelig element av *tro*. Den store tyske humanisten *Thomas Mann* sier etsteds meget treffende at «I idéen om menneskeverdet, om den enkelte sjels verdi, går det humane over i det religiøse». («*In der Idee der Menschenwürde, des Wertes der Einzelseele, transcendiert das Humane ins Religiöse*»).

Mon der ikke i atskillig moderne populær-humanisme her hjemme skjuler seg merkelig naive illusjoner når det gjelder mulighetene overhodet for i Vesten å bygge opp en a-religiøs humanisme, ennsi en systematisk tenkt humanistisk etikk. Hva er det for abstraksjoner man tror seg i stand til, all den stund vårt samfunnsliv, vårt sosiale og medmenneskelige ansvar, vår rettspleie, vår oppfatning av den menneskelige person overhodet ikke bare er gjennomvevet av *respekten* for mennesket, men har sin uomgjengelige forutsetning i en *tro* på mennesket som bare *kan* ha metafysisk-religiøs dekning. Den Franske Revolusjons overfladiske sekularisering av det gamle stoisk-kristne menneskerettighets-begrep og naturretts-begrep må ikke få oss til å glemme at den aldri fremla noen tankemessig holdbar begrunnelse for dem.

Kan man da ikke tenke seg en rent vitenskapelig begrunnet human-etikk? Her stiller jeg vitebegjærlig mitt annet spørsmål til human-etikerne, etter som et «grunnlag av rasjonell tenkning og vitenskapelig erkjennelse av den menneskelige natur» (Formålsparagrafen) er blitt uttrykkelig påberopt.

Jeg har det inntrykk, og jeg tror at det er objektivt, at *Julian Huxley's* påstand om muligheten for dette har fått en usedvanlig hård, ja nærmest tilintetgjørende medfart i samtidig europeisk kulturdebatt. Det synes å ligge i selve sakens natur at humanismen like lite som noen annen livsanskuelse bygget på vurderinger kan bevise vitenskapelig sin holdbarhet. De ytterste verdier som vi lar bestemme våre liv og orientere vår streben, er hverken gjenstand for vitenskapelig bevis eller vitenskapelig gjendrivelse.

Bare den som ikke respekterer vitenskapens kompetanse kan forestille seg at mennesket kan leve uten *noen* form for *tro*. Moralen er jo et forpliktende adferdsmønster som ikke kan finne sin forpliktelse i vitenskapen: Vel nok sitt lys, sin innsikt, men aldri sitt imperativ. Den store franske naturvitenskapsmannen *Henri Poincaré* skriver i sine memoarer blant annet: «Alle vitenskapens utsagn, prinsipper og erfaringsfenomener legges fram i indikativs form, — om man snur og vender aldri så meget på dem kommer der ikke noe imperativ fra den kant. Vitenskapen sier oss det som *er*, men vet intet om hva det *er verd*, hva som er ønskelig, hva som er riktig. Vitenskapsmannen begrunner ikke engang sin egen forskning ut fra forskningens iboende prinsipper, — begrunnelsen må han hente fra en annen verden.»

V i er langt fra Durkheim og positivismens dager. Det moderne samfunn har ikke bare i folkedemokratiene, men også i de fri land en karakter som sannelig får oss til å nøle med å gjøre det til moralens arnested. Er ikke ellers noen av de mest

renskårne moralske profiler i historien nettopp mennesker som står samfunnet imot, i samvittighetens, i det moralske imperativs navn?

Man betror ikke omsorgen for den moralske bevissthet til a-moralske instanser. Det er å utfordre en av menneskenes grunnleggende sinnsopplevelser og åndelige erfaringer dersom man vil føre den moralske bevissthets forpliktelse restløst tilbake til sosiale, fysiologiske og psykologiske lover. En vitenskap som er materialistisk, positivistisk og naturalistisk i sin innstilling synes meg tvunget til å fornekte den moralske orden, hvis den er konsekvent med seg selv. For den kan moralen vanskelig bli annet enn en sedenes naturhistorie.

En etikk som foregir å være vitenskapelig begrunnet kommer derved til å slå opp sitt telt over en avgrunn av inkonsekvens. Den kan i det enkelte menneskeliv avtvinge oss dyp respekt ved sin oppriktige patos, ved sin heroiske fastholden ved menneskeverdet. Men kommer den ikke *tankemessig* til kort? Hules den ikke dermed langsomt ut innenfra, alt ettersom den følelsemessige tilknytning til arven fra en bevisst *religiøs* humanisme tynnes ut?

Humanismens historie synes meg å bekrefte denne iakttagelse. Det er først ny-klassisismen i slutten av forrige århundre som har lagt denne kunstige og fullstendig uholdbare motsetning mellom humanisme og religion. Det er en tendensiøs historisk konstruksjon. Man har fordreiet og sekularisert med hård hånd i humanismens ane-galleri, fiendtlig og ufølsom overfor de sterke religiøse implikasjoner vi alltid møter i den humanistiske tradisjon.

Det som man kaller humanismens «krise» i moderne tid, og deri inngår såmen ikke bare vår nokså selvfølgelig forferdelse over rasehatet og jødemassakrenes hekatomber, men hinsides våre lokale fordommer også reaksjonen overfor drapet på det snart fredløse foster i mors liv, det har jo alt sammen lett påviselige årsaker.

All etikk har i en viss forstand metafysisk rot. Humanisme blir anti-humanisme når det politiske, det sosiologiske, det psykologiske eller det biologiske forlenes med metafysiske attributter og giş en slags religiøs autoritet. Der er muligvis en *gradsforskjell*, men der er ingen *vesentlig* forskjell når den tyske staten under Det Tredje Riket krevde at de vanføre folkefeller skulle bli likvidert i fellesnyttens navn, og når man ut fra Kinsey-rapporten argumenterer med statistikken som kategorisk imperativ for å vise at det som var umoralsk nå er blitt moralsk i kraft av den sosiale majoritet.

Det er en meget gammel historie som knapt kaller på noe uttrykk for overraskelse i kristendommens ærverdige ansikt. I sitt menneskebillede har den gamle kristne kirke, ut av den blodige og brogede materie vi mennesker er, reist sin Gud et verdig tempel. Men den tar av gode grunner intet ansvar for det tomme hus.

H. Rieber-Mohn.

FRA REDAKSJONEN

P.g.a. de mange helligdager i mai-måned blir de to følgende utgivelsesdatoer onsdag 16. mai og torsdag 31. mai. — Til gjengjeld har nærværende nr. 20 sider.

Den mest avgjørende epoke i kristendommens historie

«En upolitisk, men uomgjengelig overveielse» kaller det sveitsiske «Orientierung» denne skarpe analyse av forholdet Øst—Vest av H. Schwann.

Algerie som et lite eksempel — Elendigheten skyldes ikke bare dårlig vilje — I 1980 er forholdet mellom de oversjøiske områder og Frankrike 8 : 5 — Oppgaver som derved står fram — Undervisningsspørsmålet — Ernæringsproblemet mindre enn arbeidsproblemet — Den nødvendige skolering — Ut-syn over hele den østlige verden — Religionsspørsmålet og den revolusjonerende utvikling — Den kristne og hans kraft til offer.

Tilfellet Algerie

Vi vil her stille oss utenom enhver ideologi, enhver tro, og kaste et raskt blikk på de ting det nå daglig skrives om fra Algerie. Ikke for å gå nærmere inn på dem, men for ved dette forholdsvis lille eksempel å vise hvilken avgjørende tid for mennesheten og kristendommen vi lever i.

I Algerie, hvor åtte millioner muhammedanere lever ved siden av en million europeere, mesteparten franske, har det nå i mangfoldige år rådet den største elendighet blant de brede folkemasser. Biskopene har aldri unnlatt å påpeke det. Så langt det har stått til dem, og også til prestene og en god del legfolk, har de søkt å gjøre alt for å mildne på forholdene. Grunnen til elendigheten skriver seg ikke fra ond vilje eller utbytting av mennesker, skjønt et mindre antall av noen tusen mektige kolonister utvilsomt har bidratt til den nåværende sørgelige tilstand. Snarere er vel de viktigste årsaker å finne i den raske befolkningstilvekst, da det ikke har vært en tilsvarende økning i tilgangen på næringsmidler — og dette fortsetter. For hvert år vokser befolkningen her med rundt 250 000 mennesker, og de skal jo også ha mat.

La oss nå utvide temaet: Algerie er bare en liten del av Den franske republikk, som med sine oversjøiske områder er oppe i nesten 90 millioner mennesker. Derav faller 43 millioner på selve Frankrike, og ca. 47 millioner på de oversjøiske områder. De statistiske metoder og kunnskaper man råder over i dag tillater en temmelig nøyaktig prognose om forholdene 25 år fremover i tiden. Således har de sakkyndige beregnet at i året 1980 vil Frankrike fremdeles ha henimot 50 millioner innbyggere, de oversjøiske områder derimot 80 millioner.

Befolkningsproblemet

Vi skal ikke her berøre de politiske problemer som dermed reises, heller ikke spørre om det til den tid overhodet er noen oversjøiske besiddelser igjen som ledes av europeere eller «hvite». Vi bare peker på de enorme fordringer som denne befolkningstilvekst i Afrika, Midt-Østen, India og Asia vil medføre med hensyn til ernæring, undervisning og arbeide. For alle som er litt inne i disse ting er enige om at nevnte folkeslag, som nesten uten overgang blir kastet fra middelalderske forhold inn i en hypermoderne industrialisert tidsalder, ikke vil kunne klare seg uten en tilsvarende skolering. Igjen Algerie som eksempel: Av 2 millioner barn får her

fem hundre tusen f.t. en mer eller mindre elementær skoleundervisning. Det koster staten tyve milliarder francs årlig. Men alt om ti år kan en regne med 2.4 millioner barn, hvorav minst 1 150 000 skolebarn, og dette vil kreve 48 milliarder francs av staten. Selv da blir fremdeles halvparten av barna uten ringeste undervisning.

En kan ikke svare at disse folk fra hundrer av år bakover, så beklagelig det enn er, jo har vært vant til sult og elendighet, og at det bare kan skje en langsam forandring. Eller at folketallet ikke øker så sterkt som en frykter. Da glemmer en at tidligere ble millioner av disse mennesker revet vekk av epidemier, barsedødelighet og hungersnød, og at det på den måten ble en slags utligning mellom liv og død. Berøringen med de europeiske folk har fått svære følger, både på godt og på vondt. Eller tror noen at det er tilfeldig når epidemiene nesten er forsvunnet, at dødeligheten blant barn blir stadig mindre og at gjennomsnittsalderen stiger? Nå forsøker en å møte den raske befolkningstilvekst med fødselsregulering. Men bortsett fra at mange av folkene her motsetter seg en slik regulering fordi den støter deres religiøse tro eller deres naturlige kjærlighet til barn, så vokser folketallet meget raskere enn i Europa og Amerika.

Ernæringsproblemet

Så merkverdig det enn kan synes: Ernæringsproblemet kan løses langt lettere for disse folk enn det å skaffe alle arbeide. Ta igjen Algerie som eksempel, der det nå lever 300 000 arbeidsløse og hvor 450 000 bare har arbeide noen timer om dagen. For årene 1955/60 må det skaffes arbeide til enda 67 000, og så videre for hvert femte år til 1980: 78 000, 98 000, 114 000, 127 000. Men ikke bare det: Selv om man fant arbeide til alle, kommer hele problemet med opplæring i forgrunnen. Det blir ofte skrevet om elendigheten blant nordafrikanske arbeidere og arbeidsløse i Frankrike. Hvorfor? Fordi de kommer der uten å kunne sproget og uten kjennskap til det ofte kompliserte arbeide de får. De håper å finne arbeide i denne moderne industristat. Hvis de overhodet finner noe, så er det dårligste sort som blir betalt etter de laveste tariffen.

La oss så flytte dette lille eksempel over på de hundrede millioner av asiatiske og afrikanske mennesker, disse folk som i det siste har begynt å slutte seg sammen. Alle står de mer eller mindre overfor de samme problemer, alle river seg mer eller mindre løs fra Vesten, alle er imidlertid enda mer eller mindre avhengige av Vesten. Men en ting må man være helt klar over: de blir stadig *mindre* avhengige. En usedvanlig god kjenner av China, en som også før verdenskrigen studerte forholdene inngående på stedet og fremdeles har mange venner der, fikk tillatelse til å besøke landet også nå, og reise rundt der. Av alt det han fikk se og oppleve var det fullstendige forandrede menneskebilde det mest tragiske. Bemerkelsesverdig forekommer oss også føl-

gende å være: «Overalt hvor jeg besøkte store moderne utstyrte bedrifter og fabrikker, var overingeniørene og de praktfulle maskinene — av russisk herkomst.» Man ser at «stadig mindre» blir hurtigere virkelighet enn man tenker, så meget mer som det samme China allerede leverer stålprodukter til Egypt og andre stater i Midt-Østen.

Troen som bærende maktfaktor

Vi har ikke berørt de politiske spørsmål og motsetningen Øst—Vest, heller ikke om alliansene vil holde eller om vannstoffbomben og den forferdeligste av alle kriger bereder slutten på alt. Freden er det det først og fremst dreier seg om, og for den arbeider mange mennesker besjelet av god vilje. Det som angår oss, er den gjennomgripende revolusjon som foregår i verden i dag, og vi tenker da ikke på eventuelle nye oppfinnelser eller automatiske maskiner.

Nei, det gjelder å være alvorlig oppmerksom på *en* ting hvis ikke Europa og dermed hele Vesten med sine frihetsidéer, kunnskaper og fremskritt skal komme ut i utenkelige ulykker: Den religiøse tro.

Vi må bli helt klar over at alle disse folk, også det «sorte Afrikas» folkeslag, på ingen måte står under oss i intelligens. Det de hittil har vært oss underlegne i, er utøvelsen av deres naturlige intelligens, dvs. deres kunnskaper. Grunnene dertil kan være mange, men det er i alle fall ikke manglende evne. Som bevis er det nok å nevne India og China, for ikke å tale om araberne, som nådde en høy kulturgrad mange årtusener før vår tid. Ikke bare ruiner vitner om det ennå i våre dager.

Er vi klar over den ting, må vi ta også en annen ting alvorlig: Disse folk som nå blir seg sine evner bevisst, tror med en inderlighet som vi vanskelig kan forestille oss, på at deres verk skal lykkes. Denne tro har jo en religiøs karakter selv når ingen Gud, intet høyere sinnsbilde er med i bevisstheten. La os ikke glemme at selv hos de folk som i dag er styrt av kommunister, danner en ekte, religiøs tro deres sjelelige grunnlag, enten det nå dreier seg om de kristnes Gud, om Brahma, Buddha eller Muhammed, om kinesiske vismenn eller det sorte Afrikas guder. La oss heller ikke glemme at hvor tungt mange folk enn har det under kommunistisk diktatur, så kan det være mange mennesker med religiøs troskraft der som øver innflytelse på de kommunistiske idéer, selv om disse idéer er fremmede for dem. Denne troskraft — som bryter fram som en urkraft gjennom lidelsene fra de håpende folk og som ved hjelp av både gode og slette midler kommer til å tennes til en brennende fakkel — er drivkraften i vår tids utvikling, en utvikling som nå ikke mer kan bringes til stillstand.

Den mest avgjørende epoke i kristendommens historie

«Det finnes tallrike tegn på at den tiden vi gjenlever er den mest avgjørende i kristendommens historie. Det er tydelig at Gud forbereder noe helt usedvanlig for hele verden. Vil Gud kanskje få menneskene til å søke ivrigere og grundigere etter Kristus og etter sin redning gjennom Kristi Kirke, enn de noensinne tidligere har gjort?» Slik talte pave Pius XII til 16 000 tilhørere. Til disse tallrike

BORGHILD KRANE:

Religiøs opplevelse og nervøs sykdom

Religiøse opplevelser, særlig hvis de er ledsaget av frapperende ytre tegn, settes ofte i forbindelse med nervøs sykdom. I mange psykiatriske lærebøker nevnes «helgener og nonner» som eksempel på mennesker hvis religiøse liv er preget av patologiske fenomener, og spesielt knyttes den s.k. religiøse ekstase sammen med sykdomskategorien hysteri.

tegn hører også det vi her har skissert opp. Stilt overfor dem må vi spørre oss: Hvordan står det til med kristenhetens tro? Vi mener da ikke den tro som bare bekjennes med munnen, men en virkelig og overbevisende tro som gir seg uttrykk i handling. Trekker de kristne de nødvendige slutninger av hendelsene? Vet de ennå om den langfredag som ikke er tenkbar uten jordskjelv? Husker de at på denne lidelsens dag ble selv Kristus engstelig og ropte: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» Vet de at lidelsen var den drivkraft som fikk vår Kirkes hellige til å hjelpe sine medmennesker og i kjærlighet føre dem til Gud?

Kirken er tvunget til å tale om avkristningen. I motsetning til de folk i det nære og fjerne Østen som handler ut fra deres tro, blir kristenheten som handler ut fra sin tro stadig svakere. I motsetning til dem mangler kristenheten stadig mer gnisten. Den mangler akkurat det som gir kristendommen dens besettende kraft som kan flytte berg: Tro, kjærlighet, håp. Tvertimot forsøker den kristne stadig oftere å unngå offer og forsakelser som om det kunne forekomme en påske uten langfredag. Som om Judas med sine sølvpenge noensinne kunne «oppstå»!

Og likevel! Ser vi ikke også tegn som kan fylle en kristen med forhåpninger? Opplever vi ikke stadig at mennesker som kan betegnes som en åndelig elite, finner veien tilbake til Kirken? Og hvordan presteskaper og et stadig stigende antall legfolk arbeider med iver og ny forståelse på det som skiller mennesker fra Kirken? Ja, at legfolket har funnet sin rette plass i Kirken? Er ikke Kirken i dag igjen blitt en virkelig misjonerende Kirke?

Sikkert og visst, det kommer til å trenge uendelige mengder kjærlighet for å avvæpne alt det hat som har samlet seg hos de hittil undertrykte og ofte egoistisk utnyttede folk. Uten stor ydmykhet nytter det ikke å forsøke å vitne om Kristus. Å bibringe menneskene det nødvendige for sjelen så de ikke skal falle som offer for maskinenes ubarmhjertige diktatur, men bli deres herre, kan bare skje gjennom kjærlighet. En kjærlighet som ikke begrenses til almisser, men som gir seg hen og i den dypeste tro følger etter ham som kunne si om seg selv: «Jeg er kjærligheten — Jeg er lyset.» Vi kan ikke minne oss selv nok om pave Pius XII's ord da han sa at den tid vi gjenlever er den mest avgjørende i kristendommens historie.

Hysteri er en sykdom som aldri har hatt noe godt ord på seg. Et dominerende trekk i den hysteriske personlighet er mangelen på psykisk stabilitet med tendens til å reagere overraskende, uberegnelig, slå spillet over ende. Hysterikeren er derfor sjelden en utholdende systematiker, snarere et inspirasjonsmenneske med idealer og tilløp, ofte idéer som skyter langt over målet og ender i fiasko når de søkes omsatt i praksis, og fiaskoen utløser igjen ofte sykdommen — hysterien — som uttrykk for det kaos som befinner seg på bunden av dette ustabile, disharmoniske menneskesinnet.

Det er sikkert intet i veien for at et menneske med hysteriske disposisjoner eller med hysterisk sykdom, kan ha høyverdig religiøse opplevelser, men det ville være forbausende om utpreget religiøse fenomener skulle forusette en bestemt personlighetstype eller endog være knyttet til en særlig form for nervøs sykdom.

De to spanske mystikerne, den hellige Teresa av Jesus og den hellige Johannes av Korset, har i sine verker gitt detaljerte og skarpsindige analyser av sjelens tilstand under dens religiøse streben og vekst, og under den spesielle opplevelse av forening med Gud — som er det nærmeste mennesket i denne verden kan nå henimot det guddommelige mål.

I disse to helgeners biografier forekommer mange beretninger om ekstraordinære hendelser i form av henrykkelser med bevissthetsforandringer, visjoner og andre eksklusive sanseopplevelser, nettopp slike ting som påberopes når det gjelder mistroen til intense religiøse erfaringer, og mistanken om at det her dreier seg om overspente og sykelige sinn.

Men det er vanskelig å få karakteristikken hysterisk til å passe på de to nevnte mystikerne. De gir tvertimot inntrykk av å ha vært meget stabile personligheter, som med stor energi og utholdenhet arbeidet mot de mål de hadde satt seg, som klarte motgang, strabasiose reiser og krevende livsvilkår uten å vakle i sine forsett. Deres innsats med å grunnlegge og administrere klostre er imponerende, og som menneskekjennere og veiledere for mennesker hadde de stort ry.

Av temperament var de meget forskjellige, Teresa har atskillig mere av impulsiv varme og humor enn den logiske teolog, Johannes av Korset, som i sine verker er så utrettelig i å skjelne mellom falskt og ekte, og så insisterende i sine krav om menneskers nøkternhet i Guds tjeneste, at man nesten kunne få en fornemmelse av kjølig strenghet — hvis det ikke var for at den brennende, flammende kjærligheten ustanselig slår igjennom.

Med hensyn til de ytre tegn på henrykkelser, åpenbaringer, visjoner o.l., blir Johannes av Korset aldri trett av å hamre inn i tilhøreres og leseres bevissthet at disse tegn aldri spiller hovedrollen, og at de alltid må betraktes med den største forsiktighet og skepsis. Slikt kan være fra Gud og inngå i hans plan med et menneske, men kan også stamme fra andre kilder, eller det kan dreie seg om illusjoner og selvbedrag som følge av f. eks. sykdommer i kroppen eller sinnet — et synspunkt som altså faller godt sammen med hysteridiagnosen.

Men hvorledes kan man da vite hvilke opplevelser er av Gud, og hvilke ikke er det? På fruktene skal de kjennes, virkningen vitner om utspringet. De falske tegn, som har sin opprinnelse utenfor Gud, eller skyldes sykelige forandringer, bringer intet annet med seg enn det de springer ut av — angst, uro, hovmod, egosentrisitet, utilfredshet, eller også den form for uhyggelig og falsk fred som heter selvtilfredshet. De opplevelser som er av Gud derimot bringer med seg en fylde av ganske andre følelses kvaliteter, en trygg forvisning og tro, en sinnets renhet og ydmykhet, en harmoni som pløyer dypere enn overflaten, en kjærlighetens generøsitet i sjelen, en trang til å bryte ned de stengsler som er reist mellom mennesker og mennesker og mellom sjelene og Gud, en brennende lengsel etter det høyeste gode, ikke fordi dette betyr nytelse, men fordi det betyr oppfyllelsen av livets mening og frigjøringen av den trang til kjærlighet uten grenser som er menneskesinnets innerste drivkraft.

Og dermed er også forskjellen mellom hysteri og religiøs ekstase stillet i relief. Hysterikeren — det syke mennesket — er i sine egne uløste konflikters vold. Mystikeren er i smeltedigelen i en personlighetens omformningsprosess. De hysteriske sykdoms- tegn har sitt innhold i seg selv, de er utladninger, avvergemekanismer, fortvilelsens appell om oppmerksomhet og sensasjon, som ikke bringer noen løsning med seg. Sykdommen går i en sirkel og vender atter og atter tilbake til utgangspunktet for der å ta fatt på ny. I mystikerens opplevelser har intet — selv ikke den mest opphøyede åpenbaring — noen annen hensikt enn å bane veien for enda et skritt henimot det rent åndelige mål, foreningen med Gud, som er ånd. De legemlige reaksjoner som kan ledsage disse trinn på veien, er rene overflatefenomener, som følger av at mennesket er en så intim blanding av kropp og sjel.

Mystikeren er ingen bestemt personlighetstype. De overnaturlige gaver kan bare Gud gi ut av sin nåde — til hvem han vil. Men sett fra den menneskelige siden, fra det menneskes side som er grepet av kjærligheten til Gud, må livets mening bli en aldri oppgitt kamp for personlighetens vekst henimot viljens hele og fulle konformitet med Guds vilje, med andre ord omsetningen i praksis av triaden tro, håp og kjærlighet.

Nervøse manifestasjoner springer ut av sykt sinns økende forvirring og har sine røtter i det intrapsy- kiske arsenal av fortrenninger og fantasifostre. Den sanne Guds-oplevelse tilflyter sjelen utenfra og gir den et innhold den ikke selv kan frembringe, altså et forløp med motsatt fortegn og retning i forhold til den nervøse mekanisme. Utspringet, for- utsetningen, meningen, dybden og virkningen — alt dette gjør mystisk Guds-oplevelse og hysteri til vesensforskjellige psykologiske realiteter.

«PSYCHIATRY AND CATHOLICISM»

det helt up-to-date mønsterverk (kr. 43.—) av forskerne J. Van der Veldt og Odenwald ved Catholic University of America kan bestilles gjennom

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL
Akersv. 5 - Oslo

BLIKK på TIDEN

■ «Bananer er et verdifullt næringsmiddel!» står der på en enslig plakat i en av Oslos sentrumsbutikker. Bare så vi ikke skal glemme det, mellom de sjeldne anledninger da den edle frukt ligger på vårt bord. Nå er vi kanskje mer disponert enn mange til å gå forsakelsens vei, hvis ikke valutaspørsmålet hadde visse sider som vi ikke uten videre finner det rimelig å akseptere. Av den knappe kvote skjer der nemlig åpenbart en betydelig tildeling med henblikk på import av utenlandske pornografiske blader, særlig svenske, som følgelig vurderes som et viktigere livsbehov. Vi skulle gjerne høre de ansvarlige myndigheters begrunnelse for en slik innførselspolitikk.

■ Norsk Human-etisk Forbund har fått en temmelig trang fødsel etter pressekommentarene å dømme: Både ved stiftelsen og omkring diskusjonsaftenen i Studentersamfundet nylig ble der pekt på bevegelsens sviktende teoretiske grunnlag. Dermed er den ihvertfall kommet til å bli foranledningen til en større avklaring omkring den kristne etikkens bærende funksjon i hele vår kultur: Det er hele huset som knaker i sammenføyningene når man rokker ved den særlige bjelke. Likevektig og positiv finner vi ellers «Morgenposten»s redaksjonelle kommentar (10. april) til fenomenet:

«Det er ingen ønsketilstand at kirken har monopol på moral. Tvert imot! Stiftelsen av «Humanetisk forbund» betyr at vi endelig en gang kan nå frem til en samtale på like fot om disse ting. Denne samtale er i virkeligheten for kirken langt mer verdifull enn retten til en uendelig monolog. Alle parter har godt av en konfrontasjon i fullt dagslys. Utvilsomt har kirken iblant hatt tendens til å se litt for selvfølgelig på sin eiendomsrett til moralen og har ansett en åpen dialog som unødvendig fordi den satt inne med sannheten. Like utvilsomt har den anti-kirkelige etikk fra tid til annen fått et polemisk preg som har skjemet dens saklighet og evne til å se de verdier som kirken står for, også i moralsk henseende.

Den konfrontasjon som forhåpentlig vil komme, må bare ikke utarte til regulært slagsmål, hvor det mer gjelder å bekjempe motparten enn å skille mellom sannhet og usannhet. Bare i en stadig redelighet og saklighet ligger chansen til en fruktbar utvikling.

Det må heller ikke skje at partene nøyer seg med en teoretisk drøftelse av de etiske spørsmål, men at de begge med fornyet styrke går inn for å realisere de etiske lover, lovene for et godt og harmonisk samliv mellom mennesker, i det konkrete personlige liv. Så får livet selv gi det endelige svar på hva som løfter og som bærer i det lange løp, både for den enkeltes liv og for historien.»

■ «Fy, bestefar!» ropte biskop Eivind Berggrav's barnebarn forleden, forteller «Morgenbladet» (10. april). Vi er så enig at vi har biskopen mistenkt for også å være det. Han «prøvekjørte» nemlig ytterliggående «oppnorskinger» av Bibelsproget på den lille, og det var da han prøvende sa: «Fred på jorda!» at han fikk det fyndige svaret. Uten å ha noen som helst form for «stemmerett» i spørsmålet er også vi interesserte i en ny norsk bibeloversettelse. Av gode grunner: Om Det nye testamente ligger innenfor våre utgivelsesmuligheter og forberedes i en ny utgave, så må vi hva Det gamle testamente angår fremdeles ta vår tilflukt til Det Norske Bibelselskaps utgaver, selvom vi der savner det rike nett av bibelske realopplysninger og religiøse kommentarer som våre katolske bibler inneholder i sitt fyldige note-apparat.

Like stokk-konservativt som Bibelselskapet synes å være når det gjelder utstyret, (norske bibler skal visst være uskjønne

og triste i bind, format og typografi!), like usikkert synes det samme selskap å være ofte i sin tradisjonsbevissthet. Vi kan ikke ut fra vår hjemlige sproglige situasjon satse på et arkaiserende bibelsprog (som i anglikanernes og delvis i svenskenes tilfelle), men det skulle ligge i sakens natur at Bøkenes bok ihvertfall holdes utenfor sprog-eksperimentenes jungel. Man kan tilpasse seg så det bærer plattheten og pregløsheten i vold: Det hellige forutsetter derimot avstand og motstand midt i sin draging. André Bjerke frydet i sin tid (1953) vårt hjerte ved å gi en billedblads-utgave av Markusevangeliet en såre forfjnt og rammende kritikk. Her var titelen, det likefrem lettforståelige og bibelske «Frykt ikke!» blitt til «Vær ikke redde». Biskop Berggrav foreslår enda en variant: «Vær ikke skremt!» Uttrykket «hans hustru» blir i hans forslag til «konen hans», og «din besøkestid» til «den tid du hadde besøk». Og når «gi oss idag vårt daglige brød» (som blant annet er et rytmisk funn) blir til «gi oss hver dag vårt brød for dagen» blir vi alvorlig forferdet: Sitter der ingen sprogkunstner i denne komitéen?

Så kan man frykte det verste. Og så får man håpe det beste. Og forøvrig ikke kaste sten: Det er jo dette med glasshuset ..

■ Når vi siterer «Frisprog» (nr. 4) så er det ikke i ovenstående, men i en helt annen forbindelse. Bortsett fra det sprogpollitiske stoff som i sin alminnelighet ikke angår oss her (katolikker er visst — noen ganger med skjebnesvangre konsekvenser! — like delt som folk forøvrig i sprogstriden), rummer dette organet adskillig første klasses sprugstoff og er åpent interessert i de forskjelligste strømninger. I det nevnte nummer reiser bladet, i forbindelse med den i sovjet-Kina torturerte katolske biskop Alfonso Ferroni, problemet om kulturdelegasjonene bak jernteppet. Den russiske «sjarme-offensiv» har ikke gjort det lettere: På den ene siden kan det føles som et forræderi mot de forfulgte i fangehullene og konsentrasjonsleirene når frie mennesker lar seg blomstersmykke som tilfredse gjester i diktaturet. På den annen side er det fredshåpet som driver mennesker av god vilje til å bryte den farlige og fiendtlige isolasjon. Uansett hvilket hensyn man finner avgjørende, så har bladets alvorlige ord en sterk etisk appell til ettertanke:

«Skjer det ett justismord et sted på kloden, er det førstesidestoff i avisene i lange tider. Men skjer det hundre justismord om dagen et annet sted, finner vi knapt nok en notis om det. Det er nemlig ingen sensasjon lenger.

I et demokrati vil vi ikke tåle rasediskriminering, politisk forfølgelse, undertrykkelse av meningsytringer, vilkårlig frihetsberøvelse eller justismord.

Men i en totalitær stat?

Vi skal feie for vår egen dør. Vi skal verne om demokratiet der det finnes og om menneskerettighetene der det er rum for dem.

Javel. Men de andre da? De som ikke lever i et demokrati, er ikke de mennesker som skal ha rettigheter?

Alfonso Ferroni slapp ut av fengslet etter forhandlinger i Geneve mellom USA og China. Slikt hender. Det var riktignok i siste liten. Han veide 35 kg ved løslatelsen.

For Miss Lucy i Alabama har det vært en moralsk støtte at studenter i mange land har sluttet opp om henne.

Men de tusener, de millioner som fremdeles er ofre for et eller annet system, de venter på et ord eller en handling som viser at de ikke er glemt. Kulturdelegasjoner reiser til landene der de sitter innesperret. Delegationene påstår ved hjemkomsten at de fikk se alt de ønsket. Men taktfullt har de latt som om de ikke ante fangeleirenes eksistens. I store buer har de beveget seg utenom det farlige område. Man kan ikke såre sitt vertskap.

Men hva med vertskapetets ofre? Er de usårbare?

Og hva med oss selv? Er vi umenneskelige?»

Det er et spørsmål av dem som slår inn mot enkeltmennesket. Og bare finner sitt svar der.

Fr. Candidus.

AKADEMIKERSTEVNET i Trondheim

Planene for akademikerstevnet i Trondheim har nå tatt fastere form, og komitéen kan gi noen nye detaljer om programmet.

Det danske Academicum Catholicum har oppnevnt den kjente filmkritiker Bjørn Rasmussen som sin foredrags-

Kvinner sak igjen

I siste St. Olavs spalte, «Blikk på tiden», nevnes meningsutvekslingen mellom Margrethe Bonnevie og prof. E. Molland om kvinnesak og historie. Prof. Mollands artikler var meget leseverdige, derfor var det en skuffelse at den katolske, teologiske kommentar ble så sped og innskrenket seg til snerten av en chestertonsk aforisme. For det er vel ikke tvil om at kvinnesak er «kirkesak» i kraft av den enorme betydning kvinners stilling og innstilling har for hjem og samfunn. Og sjelesørgere skulle ha spesielle forutsetninger for å kaste lys over dunkle sider av kvinners psykologi, f.e. den stedige, bakvendte mentalitet — kfr. Chesterton — som får millioner av kvinner til å slå i bordet, bokstavelig eller symbolsk, og frabe seg diktat, hvorpå de går inn i livsvilkår som forutsetter at de stiller seg til de dikterendes disposisjon! Faktisk som om rettesnoren for deres liv var et motto som: jobben må gjøres! Og det frapperende faktum i beretningen fra Edens have, at det var *kunnskapens* tre vår stammor Eva, som den første, lot seg friste til å spise av, kunne vel, sammen med mange andre fakta, trenge teologers kommentar med hensyn til om mennesker kanskje i århundredenes løp vennet seg til å overse visse sider av den kvinnelige psyke, slik at forvirringen etter hvert ble meget stor i retning av hva er kvinnelig og hva er ikke. B. K.

Innsenderen har selvfølgelig rett: Det var da heller ikke undertegnede mening å avfeie definitivt noe så omfattende som «kvinnesaken» i en notis eller med Chesterton's pussige paradoks. Problemet vedkommer oss så meget mer som det står i sentrum av både konversjonshistorien og forfatterskapet til den best kjente norske katolikk i moderne tid: Sigrid Undset. Det er vanskelig å se at feminismens *grunnproblem* har forandret seg det aller minste siden hun allerede ved slutten av første verdenskrig utga sin fremragende «Et kvindeforsynspunkt». Mange av hennes klartskuede profetier er siden blitt virkeliggjort. Og fremfor alt hadde hun vel innsett at det ikke minst er fordi forståelsen av Maria-skikkelsen sviker i protestantisk kristendom og kultur at feminismen er blitt følt som et så bittert og aggressivt problem:

«Kristendommen med sitt dogme om den skjære jomfru, *Virgo Virginum*, som porten hvor igjennom Skaperen som Frelser vendte tilbake til sin skapning, den ømme Mor, *Mater Amabilis*, i hvis hender Gud betrodde seg som et sant menneskebarn, lite og sultent og frysende, den sorgfulle *Mater Dolorosa*, der så sin skyldløse sønn bli pint og drept og som er de brødefulles og sorgendes forbederske, som hadde ly under sin barmhjertighets kåpe for alle troende og bedende, selv om troen og bønne bare sprang ut av menneskenes ynkeligste angst og feighet — *Mater misericordiae* — ga kvinnen den ærefulleste plass hun noengang er blitt stillet på.»

Fr. Candidus.

holder. Han skal behandle det aktuelle emne «Katolsk vurdering av film og teater».

Dr. Robert Braun, som i mange år har vært en flittig bidragsyter til Credo hva litterære spørsmål angår, skal innlede til diskusjon om det brennende tema «Er den 'katolske' litteratur virkelig katolsk?»

Det finske A.C. har erklært seg villig til å la ett av sine medlemmer holde foredraget om «Katolsk syn på oppdragelsens etikk», og innen kort tid vil det bli gitt endelig beskjed om hvem som kommer til å holde dette foredrag.

Arrangøren, Katolsk Studentlag, har overtatt emnene «Katolsk tro og humanistisk kultur» samt «Katolisisme og demokrati», og har vært så heldig å få henholdsvis pater Rieber-Mohn og dosent Daniel Haakonsen til å foredra disse emner.

Stevnets innledende foredrag, «Kirken — organisasjon og organisme» vil bli holdt av døminikanerpater Albert Raulin.

Som tidligere nevnt vil stevnet finne sted i tiden 25. juli—2. august 1956. Arrangøren har fått leie gode lokaler til innkvartering av deltagerne, og har truffet ordning med en kafé om bespisning. Man har lagt opp program med flere utflukter, som kulminerer med valfarten til Stiklestad på selve Olsokdagen, søndag 29. juli. Det vil bli holdt en høytidelig høymesse der på martyrens dødsdag.

Takket være fonds og bidrag er det lyktes komitéen å holde stevnekontingenten på et gunstig lavt nivå. Alt inklusive vil det hele koste kr. 90.—. Det er altså å merke at denne markerte «førkrigspris» innbefatter både kost, losji, utflukter etc.

Komitéen har lagt vekt på å kunne hjelpe deltagerne til rimelig reise, og den vil søke i størst mulig utstrekning å få arrangert billige fellesreiser til og fra Trondheim. Den vil også sørge for særlig innkvartering for alle dem som ønsker en slik særordning. Skriv til Arrangementskomitéen for Trondheimsstevnet under adressen, Neberggaten 15, Oslo, og De vil omgående få de opplysninger De ønsker.

Komitéen vil ellers be alle som ønsker å delta i dette stevne om å sende melding til komitéen under ovennevnte adresse innen 15. mai 1956. Alle dem som sender slik innmelding vil få tilsendt et deltagereskjema med utførlige opplysninger om arrangementet.

Komitéen.

De nye messe- og breviartekster for 1. mai

Rituskongregasjonen meddeler at teksten til den nye messen for 1. mai, «Josef, håndverkeren», nå foreligger fra Tipografia Poliglotta Vaticana og at de nye breviartekster for samme fest er under trykning.

Kongregasjonen forordner at der hvor de nye tekstene ikke når fram i tide, kan i år benyttes messen og breviarbønnene for «Solemnitas S. Joseph», som i messeboken og i breviaret finnes under onsdag etter 2. søndag etter Påske.

Prestskapet bes ta dette til velvillig underretning dersom de bestilte formularer ikke skulle være ankommet innen 30. april.

Bispestolen som fikk sin rettmessige plass i 1953.

Herre, jeg har elsket ditt hus' skjøn

AV ROLF SAND

I den aller siste tiden er omfattende restaureringsarbeider i landets tre katolske hovedkirker lykkelig avsluttet.

For ca. halvannet år siden — uten at vi den gang visste at Vår Frue Kirke i Tromsø kort etter skulle bli biskopskirke — fullførte monsignore Wember sin kirke meget beleilig: knappe halvåret forut for hans bispevigsel.

Like før siste julehelg ble den dekorative fornyelse av St. Olavs kirke i Trondheim avsluttet som ualminnelig vellykket.

Og — som nevnt i forrige nummer av bladet — åpenbarte St. Olavs kirke i Oslo seg nå til påske for en begeistret menighet som en sann liten domkirke.

En viss sammenheng må en vel kunne se i dette — et synlig uttrykk for de begivenheter som har preget vår kirke her til lands i de siste, la oss si, fem år.

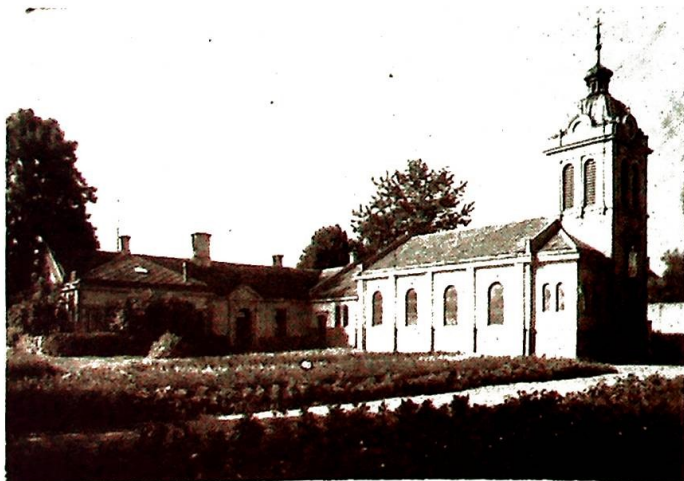
Det som imidlertid her skulle bringes til lesernes kunnskap, var bare et lite inntrykk av

ST. OLAVS KIRKE I TRONDHEIM, SLIK DEN NÅ TRER FRAM

Den som kommer inn i kirken nå etter restaureringen for første gang, kan muligens ha en følelse av at de lyse, nesten «sanitære» farver i kirkens skip gir en noe flat virkning. Men nå ligger det en presis kunstnerisk beregning bak disse farvevalg, idet de er bestemt av den lysvirkning de nye glassmalerier — som ennå ikke er på plass — vil gi, og de farver som er valgt til disse.

For den inntredende samler hovedinntrykket seg straks om korpartiet. Maleren og arkitekten *Felix Lüttgen* har gitt dekoren form og farve ut fra en dyp innlevelse i troens mysterier. Den symbolske utformning er klar og enkel. Vi står overfor en moderne malers behandling av et tema som er velkjent og i pakt med de rikeste tradisjoner i katolsk kirkekunst. Fotografiet makter selvfølgelig langt fra å gi uttrykk for dette, men tjener likevel til å illustrere den symbolske linje:

St. Olavs kirke — og prestegård i de nye vakre omgivelser.

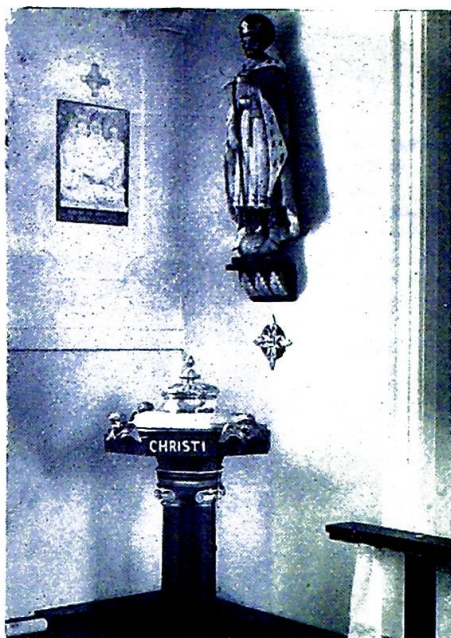

I midtpunktet står Gud Fader, symbolisert ved et triangel over alteret. Selve alterkorset fremstiller for oss Kristus og den historiske hendelse på Golgata. Alteret er ofrets sentrum som fortsetter i nåtiden. Frelsen som Kristi død på korset fortjente oss, er overgitt til Kirken som igjen fremstilles av apostlene — i alterromet. På frontveggen ser vi øverst den triumferende Kirke, representert ved seks helgener som står oss særlig nær: St. Sunniva, St. Olav, Johannes døperen, St. Eystein, St. Elisabeth og St. Hallvard.

Korsveibildene: Til forbilde, trøst og hjelp for den stridende Kirke som forsamler seg i Guds hus, har kunstneren fremhevet de enkelte staders grunntanke på en særlig måte. Den stridende Kirke er på vei, og denne vei er mangen gang en korsvei.

Skulle vi her dvele ved en enkelt detalj i helhetsbildet,

nnhet...

Bildet viser døpefonten og Olavsstatuen — mellom disse et av kirkevigselskorsene. Øverst t. v. korsveiscenen: Kristi gravlegging.

måtte det være krusifikset over alteret. Det er en i og for seg meget verdifull kopi av et krusifiks som stammer fra Mosvik kirke i Nord-Trøndelag, laget i 13. århundre. Det slår en hvordan dette krusifikset liksom svever fritt i rommet over alterskapet, tabernaklet. Denne fine illusjon har kunstneren fremkalt på en mesterlig måte. To gyldne lenker henger ned fra absidens øverste bue, og i deres endepunkter er festet tegnene A(lpha) og O(mega) — første og siste bokstav i det greske alfabet og som kjent anvendt på Kristus som begynnelsen og enden for vår livsgrunn. Å fremheve dette blir for iakttageren således lenkenes primære funksjon, om enn baksiden av krusifiksets tverrbjelke er festet til dem. Resultatet er, som nevnt, at krusifikset liksom svever. Gammeltgull, purpur og kongebliått i Corpusets lendeklede kan trygt tolkes som en hyldest til Kristus Konge, midt i den dype fornedrelse han påtok seg.

Er det derimot tillatt å sette spørsmålstejn ved noen detalj, så måtte det være de seks smijernslyktene som sørger for belysningen i kirken. Mon ikke noe i messing eller kobber bedre ville ha falt sammen med det øvrige interiør?

Tilbake står så bare å lykkønske Hans Høyærverdighet biskop Rüth og hans hjord — og hvorfor ikke også kirkekunstens monumentale sentrum i Norge, Trondheim by? — med denne betydelige tilvekst av sakral kunst som St. Olavs kirke i dag representerer!

Rolf Sand.

Tausheten

En betraktning av Romano Guardini

Det er vanskelig å tale om tausheten, det forsto jeg nok en gang da jeg skulle gi meg i kast med det. Tausheten — den mener man først og fremst er en slags intethet, den tomhet som filosofene — og journalistene — taler så meget om i våre dager. Det å være taus betyr at vi ikke uttaler ord. Men ved nærmere ettertanke forstår vi at tausheten er det stikk motsatte av tomhet: den er fylt av liv.

I naturen er det vi først møter tausheten, det har vel enhver av oss kunnet erfare. Personlig opplevde jeg dens særegne dybde en dag i Alpene. Jeg satt høyt oppe på en fjellskrent i Engadin. Under meg åpnet dalen seg plutselig; lengst nede på bunnen fosses elven ut fra breen, og på den andre siden hevet fjellindene seg atter majestetisk i været. Slik dannet dalen en slags mektig vugge, men denne vugge var ikke tom — taushetens stillhet fylte den helt. Jeg var alene; ikke en lyd hørtes i omegnen. Og allikevel kunne øret — legemets som sjelens — fatte tausheten. Og denne taushet var så veldig og så dyp at den strømmet inn over meg som et hav. Og hvis en svak støy — et fuglekvitte, en sten som falt — kom til å bryte denne stillhet, da var lyden så presis, så ren og så fortettet at jeg syntes jeg aldri hadde hørt noe lignende.

Når tausheten kommer fra mennesket, innebærer den en enda dypere mening.

Først og fremst betyr den at noen lar være å tale — og her gjelder det ikke bare det uttalte ord, men også den indre tale. Han kan for eksempel holde opp med å diskutere med en annen i tankene, eller han kan la være å innbille seg at han er en viktig person. Vi kan da si at han like til sin innerste grunn har gitt avkall på talens bruk. Så er det at tausheten velder opp i ham, til sine tider en taushet, vid og mektig som et univers, og slik at mennesket kan høre seg selv leve.

Da begynner de indre stemmer å stige fram, for eksempel den brennende lengsel etter det gode, eller samvittigheten som bebreider en dårlig handling, eller også en følelse av takknemlighet mot et annet menneske. Og hvis vi lar disse tanker av seg selv gå opp i tausheten, da kan en annen og enda dypere liggende stemme heve seg — en stemme så fin og så nær at den altfor ofte blir kvalt av de andre: *Guds røst som taler uten ord*. Men dertil kreves den absolutte taushet. Så snart vi selv eller andre taler, kan ingenting høres.

Dette vet enhver som har noen erfaring i «det indre liv». Vanskeligere er det å forstå at ordet på sin side først bærer frukt når man er i stand til å tie.

Hos den som ikke kan la være å tale, svekkes ordene mer og mer. Og da de jo allikevel må inneholde noe, er det ofte kritikk, misunnelse og sjalusi som baner seg fram og som holder ordstrømmen vedlike.

Den ekte, den sanne tale har tausheten som forutsetning. Å tale vil si å erkjenne noe, og så innlemme det i det flyktige lydens organ som munnen, halsen og pusten gir liv til — og på den måten la det gå videre til andre. Men dette forutsetter en taushet der sannheten virkelig kan erkjennes og livet virkelig oppleves; en alltid våken oppmerksomhet som fører til følsomhet for et ords nøyaktighet og nyansen i en betoning. *I den grad et men-*

Maria, alle kvinners forbillede

Av kardinal Joseph Mindszenty

(Utdrag)

Hvor edle det gamle testamentes kvinneskikkelser enn kan forekomme oss, hvilken betydningsfull rolle de enn kan ha spilt i vår frelseshistorie, så er de som glansløse stjerner mot denne morgenrøde, dette fullkomne mesterverk, dette Guds allmakts underfulle mirakel — Maria!

Gud, som har kalt verdener til liv, han som hersker over bølgene og vinden, han som holder bjergene i sin hånd, han kunne ikke høyne morsverdigheten mer enn da han steg ned i en kvinnes skjød, slik at han, den allmektige Gud, ble hennes barn og hun hans mor.

I sin grenseløse visdom kunne Gud ha funnet utallige muligheter til verdens frelse. Enhver kvinne bør se et særlig hederstegn i det faktum at Gud har vist seg på en mors arm, at han har levet hele sin tilværelse som Gudmenneske ved en mors side. «Da Gud kom for å gjenløse verden, åpenbarte han seg ikke for menneskene gjennom lyn og torden, omgitt av stråleglans. Nei, han smilte ved hyrdenes gaver fra en mors arm.»

neske er i stand til å tie, er det også egnet til virkelig å tale.

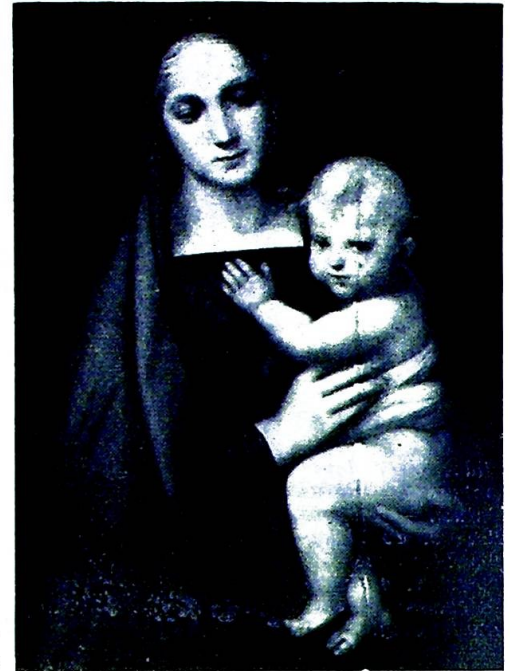
Ikke bare å tale til et annet menneske: det vil si å uttrykke klart og overbevisende det den andre vil vite — finne det rette trøstende og styrkende ord til den som lider, si det ord som går rett til hjertet på den man holder av . . . men også å tale til Gud.

Men hva gjør vi som oftest når vi taler til Gud? Vi lar ordene ta veien mot en slags dunkel himmelegn, mot ubestemte og tomme himmelregioner. Det er ikke å tale til Gud. Når jeg henvender meg til en jeg ærer og elsker, da ser jeg ham like i øynene, eller jeg søker i det minste hans ansikt, og bak ansiktet hjertet. Her er min tales virkelige mål, bare der finner den innpass. Slik er det også overfor Gud; jeg må søke hans åsyn. «*Min sjel søker Deg, Herre,*» sier Salmisten, «*uopphørlig søker jeg ditt åsyn.*» Selvsagt har ikke Gud et ansikt som vi. Men vi er skapt i hans bilde, og derfor gjenfinner vi i ham hva vi kaller «ansiktet», men på en måte som er grenseløs i sin fullkommenhet. Det vil si at Gud kan vende seg mot oss og gi oss i rikelig monn sin omhu og kjærlighet.

Det er dette mål vår tale bør stille mot. Å be er altså fremfor alt å søke Guds åsyn, men det er først mulig når vi har oppnådd den indre taushet. Og det er også fra denne taushet den tale går ut som er verdig et så hellig åsyn; en tale som ikke er dårskap eller tomt prat, men rene og ærbødige ord.

Vi ser hvordan disse to uttrykk, tale og taushet, er nøye sammenknyttet. Bare den som kan tie kan også tale. Et dyr kjenner ikke til taushet, der er det ikke noe annet enn stumhet. Og når den som bare kommer med flåserier lar være å åpne munnen et øyeblikk, da holder han bare en pause i plapringen.

Taushet og tale danner altså et hele. Og det gir en noe å tenke på at det ikke finnes noe navn for dette hele som tausheten og talen danner. Her ligger skjult et mysterium. Jeg tror det klarlegger menneskets vesen.

Rafaël: *Madonna med Barnet.*

Gud ville skape en mor, en mor som var ham verdig. Dette at Gud har valgt Maria til redskap for sin menneskevorden, har gitt henne en utsigelig storhet, for ved det at hun er Guds mor, er hun også alle skapningers mor.

Fra evighet av har Gud utpekt henne til dette sublimere verv. I det gamle testamente har han mangfoldige ganger bebudet hennes komme. Han har forutsett henne i kvinner hvis navn var Eva, Rebekka, Judit og Ester. Maria er kvinner som seirer over dragen, hun er Noas ark, Jakobsstigen, den brennende busk, klippen hvorfra kilden veldet frem, ildsøylen og paktens ark. Bildet av Frelseren og hans mor kommer frem i patriarkenes lengsel og profetenes innstendige bønn; bildet av en jomfru og mor lyser som en stjerne i hedningenes mørke.

Kaster vi et blikk tilbake på det tidspunkt hvor Marias «historiske tilværelse blir oss åpenbart ved profetene, og betrakter vi med inderlig tro hennes lidelser og smerter i dette liv, eller hennes jordiske og himmelske skjønnhet i lys av evangeliet, da må vi innrømme: Gud kunne ikke ha frembragt vidunderligere skapning!

Det at Gud en gang har villet heve en kvinne så høyt, vil ikke det si at morskjærligheten er blitt helligkåret i Marias skikkelse?

Jo større Guds under er, jo mer fåfengt er det å ville fange denne morsverdighetens glans inn i menneskelige ord. Våre leber kan bare stamme når vi ser ham som er uten opphav stige ned fra sin evighets trone og ta liv i en mors skjød. Et slikt bilde som forener himmel og jord måtte til for å uttrykke morsverdighetens ideal, kraft og seiersgang.

BØNNENS APOSTOLAT

— MAI: Anerkjennelse av Marias dronningverdighet — et middel til enhet.

Mariadyrkelsen som misjonsmiddel.

HYMNE TIL HIMMELDRONNINGEN

KRISTOFER JANSON, dikteren som var fødd i Bergen 5. mai 1841 og levde til 1917, fekk kalling til å vera unitarprest i Minneapolis, vart prestevigd der i 1881 og var sidan 12 år prest i Statane. Det står i «Aschehougs Konversationsleksikon» om unitarane at dei «forkaster treenighetslæren og alle andre dogmer». Sers forvitneleg tykte eg difor det var å sjå at Janson så seint som i 1897 i eit sundagsnummer av «Norske Intelligenssedler» fekk prenta ei «Hymne til Maria. Eg tek ho her i original.

WOLLERT HALLVARD KEILHAU.

Himmeldronning Maria, jeg kommer, ydmygt jeg kommer med Digtets Roser viet til Kvinden som Himmelens Spejl. Ikke til hende, den strenge, som væved Jesu Kjortel af Kjødets Trevler og ikke forstod hans himmelske Aand; men til dig, du Bethaniens Lilje, du, som stille sad ved hans Fødder, suged hans Ord som 'et Himlens Manna, fyldte din Aand med hans himmelske Tanke, glødedes af hans Kjærligheds Varme, indtil din Aand, som Draaben i Havet, frydfuld smeltede sammen med hans. Det er til dig, jeg ydmygt kommer, kommer med Digtets matduftende Roser, vilde saa gjerne strø dem paa Vejen, hilse dit Seiersindtog i Verden, saa som Disciplene Mesteren hilsed med Palmegrenenes Halleluja.

Ak, vi trænger jer saa hernede, trænger jer begge, Manden og Kvinden efter Guds Vilje, efter Guds Sind:

Jesu Aand for at gløde Manden frem til en Kamp mod alt det Onde, Kamp mot Raahed og Vellyst og Synd, Kamp mod Hykleriet, der ligger rundt om os som en Midgardsorm, Kamp mod Tyranniet, som kvæler Aandens frie, strømmende Vækst, enten det klær sig i Kongens Purpur eller i Præstens Messeskjorte eller i Arbeidsmands fedtede Bluse. Ja, vi trænger til Sagtmod og Taalmod her, hvor Uvidenhed sidder til Højbords, drikker sin egen Usandheds Bærme, som var det Aandens gyldne vin; og vi trænger din lynende Djervhed slynget mod alle var Tids Farisæer, de som vil stanse den frie Forsken med et Veto af gammelt Støv.

Og over Kvinden din Aand, Maria, den som længes at sidde og lytte, lytte til Himlens rige Musik, forme sit Væsen ved Mesterens Ord, stråle ud hans himmelske Renhed, række sig selv som et Kjærligheds Brød ud til den hungrende menneskehed, bygge sit Tempel af Fromhed og Ynde, smykket med Skjønhedens Marmorsøiler, fyldt af Tilbedelsens herlige Lovsang, baaren af Vilje lutret af Gud.

Kom Maria, min Himmeldronning, kom som en blyg og rødmende Drøm over vor Fremtids slumrende Kvinde, fyld hende med din Inspiration, reis hende op af Tomhed og Dvale, lær hende staa ved Mesterens Side stærk ved den fulde Hengivelses Gave, drysse smilende ud over Verden, drysse som Blomster, der aldrig visne, Kjærlighed, Taarer og himmelsk Ild.

De tre Stadier overfor Gud

Tale paa St. Knud Konges Fest i Rom 1956

Af Peter Schindler

Naar vi er samlede i St. Knuds Kapel — troende, forskelligt troende og vantro — for at fejre 19de Januar, er det ikke en politisk Personlighed, vi hyl-der; han var maaske en Bondeplager, og maaske drejede han Skatteskruen rigeligt haardt — det maa Historikerne i vore Dage drøfte; men han havde et Træk, som Guds Kirke har opnoteret lige til vor Tid, og som er det eneste ved ham, der bevirker, at han mindes paa Afstanden Odense—Rom og henved tusind Aar efter sin Død: Det Træk var H e l l i g h e d.

Hvis vi vil gjøre os en Idé om, hvordan Hellighed kan slaa igennem al menneskelig Skrøbelighed og rage op over alle personlige Egenskaber, er vor store Tænker, Søren Kierkegaard, hvis Minde vi nys har fejret Verden over, ikke den daarligste Vejleder. Blandt andet godt lærte han os at tænke ad Linjen De tre Stadier for at finde vor Plads paa det æstetiske, det ethiske eller det religiøse Stade. Jeg staar ikke hær for at dømme nogen: der er ingen, der kan rejse længere, end han har faaet Billet — men se til, om Du ikke har faaet Billet til at rejse længere, end Du idag er kommet! Jeg staar her for at vise, at der er Vej videre frem fra det første og det mellemste Stadium til det, hvor man møder Gud.

Den, der standser paa det æstetiske Stade. Der den, der interesserer sig for Katholicismen ud fra dens Biprodukter, og ingen af os, der lever i Rom, kan jo lukke Øjnene for den store Kunst og den dybe Videnskab, som Kirken har afsat gennem Tiderne; ingen, der blot har det ringeste førstehaands Kendskab til Katholicismen, kan lade være at interessere sig for den som et Fænomen af Farve og Varme mellem den graa Asfalt og de graa Skyer i Hverdagen — alt det Graa, der i Længden er uudholdeligt uden et metafysisk Perspektiv og uden en Verden af Aand over denne kedsommeligste af alle Verdener.

Men den, der standser hær, gør Regning uden Vært, thi katholsk Kristendoms Stifter har aabenbaret Kristendommens Væsen som Kærlighed og Gud som «en Gud, der er jaloux», og som derfor ej blot forbyder os at have «andre Guder» — f.Ex. at gjøre det æstetiske og Kulturen til Guddom — men ogsaa (for atter at citere Kierkegaard) engagerer os eksistentielt: han fordrer «Hjærte, Sjæl og Sind» og Indsatsen af «al Din Energi». At «interessere» sig for ham er blasfe-

misk, at «sympatisere» med hans Kirke er utilstrækkeligt, at skille dens Biprodukter ud fra dens Væsen er ugørligt. Kirken har arvet denne Intransigens fra sit Ophav: man maa favne den eller fly den.

Andre bliver stående paa det ethiske Stade — og endda ofte ikke en Gang paa egne, men paa Samfundets, paa vor vestlige Kulturs Vegne: Kirken skal redde os fra Kommunismen; den er den eneste virkningsfulde Tømme paa Vilddyret i Masse-mennesket; dens Trøst bør være rede for dem, jeg ikke selv kan eller vil trøste, og dens Barmhjertighed er billigere end Statens Socialhjælp . . . Lad os se bort fra dem, der vil betjene sig af Kirken for deres egne Formaal, til dem, der vil lade sig betjene af den i et yderst legitimt Formaal.

Man behøver hverken lang Erfaring eller psykologiske Studier for at sande det paulinske: at i mig selv, i den saa højt priste menneskelige Natur, «bør der intet godt», for det gode, som jeg inderst inde vil, gør jeg ikke, og det onde, som jeg teoretisk afskyer, gør jeg jo netop . . . og saa griber man til Religionen: den skal «hjælpe». Atter hær gør man Regning uden Vært, thi Kirken har ikke faaet Mandat til at kurere beskadigede Psyker, mere end den har faaet Mandat til at kurere betændte Blindtarme — naar den hjælper paa legemlig Elendighed gennem sin Sygepleje, og naar den hjælper paa psykisk Elendighed gennem sin Skriftestol, er det første et Biprodukt af dens Væsen, som er Kærlighed, og det sidste et Biprodukt af dens eneste Mandat overfor Synden: at meddele Syndernes Forladelse, naar de angres. Det er gement at forlange, at Kirken skal holde andre Synderes Syndighed i Ave, saa den ikke forstyrer mit borgerlige Velvære, og det er smaaligt at nøjes med at bede den om at afskaffe den syndige Tilbøjelighed i et Menneske, der er under Syndefaldet, og som nu blot søger moralsk Velvære, naar den har noget langt større at give: Syndernes Forladelse — man beder jo ikke den store Kirurg, der skal operere En for en ondartet Svulst, om at nøjes med et Hæfteplaster og en beroligende Indsprøjtning.

Kirken kan — og skal — vise os Vejen at vandre, den kan — og skal — oprejse os, om vi snubler, og den giver os en himmelsk Vejtæring til Styrkelse undervejs; men prøver nogen at reducere Kirken til at være Krykke, nedværdiger han Religionen og vil opdage, at Krykken knækker.

For at være *hellig* behøver man ikke at være Katholik, ja end ikke Kristen: Den gamle Pagt havde Hellige; en af dem naaede op til det religiøse Stade: Job, som, allerede før Kristi Navn var nævnt, virkeliggjorde Hellighedsvilkaaret fra den nye Frelsesordning: Søg først Guds Rige og hans Retfærdighed . . .; Summen af hans Livsviisdom — ja, Summen af al Livsviisdom under den gamle Frelsesordning — var nemlig denne: Det var Herren, da han gav, det var Herren, da han tog, under alle Omstændigheder være Herrens Navn lovet! Dette Sind stiller sig ikke neutralt beskuende overfor Gud og hans Kirke, og det søger ikke først Religionens Bivirkninger — det er, til sin sidste Fiber eksistentielt (paa Liv og Død) engageret af Gud, og fordi det er «rent af Hjærte»: kun vil eet, faar det ogsaa Lov at «se Gud».

Vi, som ikke er hellige, søger først at livsforsikre

Kirken og frimureriet

I forbindelse med Mozart-jubileet er det ofte i artikler blitt nevnt Mozarts medlemskap i frimurerordenen. Det kan i den anledning være interessant å se litt nærmere på frimureriet og dets forhold til Kirken.

Først må det nevnes at diskusjonen om frimureriet har pågått i snart flere hundre år uten at det har vært mulig å komme til et alminnelig anerkjent objektivt resultat. Det kommer vel av at frimureriet er en meget forskjelligartet, motsetningsfull organisasjon som arter seg forskjellig etter land, tid og retninger.

Kirkens stillingtagen til denne organisasjon har også vært forskjellig i enkelte land og har undergått forandringer i tidens løp. Skjønt Clemens XII allerede i 1738 uttalte sin fordømmelse av frimureriet (slik det hadde artet seg i de romanske land), ble denne bulle ikke forkynt i Østerrike-Ungarn og de tyske land. Her var frimureriet anerkjent og «hoffähig», og toneangivende personligheter fra keiser Josef II og nedover, foruten en rekke fremtredende (katolske) geistlige, var frimurere.

Mozart var til stede ved Joseph Haydns opptagelse i logen «Zur wahren Eintracht». Franz Liszt ble opptatt 18. 9. 1841 i logen «Zur Einigkeit» i Frankfurt a. R. Reichsfreiherr v. Dalberg, siste kurfyrste av Mainz, erkebiskop av Regensburg var ordførende mester i logen «Johannes zur brüderlichen Liebe» i Worms. Domherre v. Galen var en av grunnleggerne av logen «Zu den drei Balken» i Münster. L. L. Haschka, Jesuit, Professor ved Wiener Theresianum, dikter av den østerrikske nasjonalhymne, var medlem av logen «Zum heiligen Joseph»,

os paa denne Jord, dærnæst forsøger vi at sikre os det evige Liv; vi gaar den gale Vej, og hvor ofte bliver vi ikke i Tilgift narrede af ham, der narrede os ind paa Vildvejen, Djævelen: vi faar ingen Bonus hærnede, og vi betaler med vor Sjæl for at prøve at lokke Velsignelsen fra Gud, om vort Haab om Sikkerhed blev sjælelig Uro. Dærfor er det godt at se hen til et levende Exempel som *St. Knud*, hvis Hellighed bestod i eet eneste: at han gav Gud det, Gud forlangte af ham: hans Liv; man behøver hverken at være nogen stor Aand eller et fejlfrit Menneske for at være villig til at ofre det Øjeblik, da Hugget falder, og Spyddet dirrer i Hjærtet. Af os fordres der meget mere: hver Dag sat ind for Gud! Tør vi? Kan vi? Det maa vi spørge os selv om, bare vi ikke narrer os selv med Religionssurrogater paa Mellemstadierne; og indtil vi har Svaret, er det godt at vide, at der var Folk, der turde, Folk, der kunde, endda ofte meget enkle Psyker og i en ganske anden Situation end vor. Saa trøster, vi oss da med, at vi og de er eet i Guds Kirke, hvor vi ærer dem, og de beder for os, til vi både tør og kan det simpleste af alt: gøre Skridtet fuldt ud til det tredje Stade paa Livets Vej.

Peter Schindler.

Wien. Disse og mange andre har vist at grunnfestet katolsk trosholdning og medlemskap i en frimurerloge kunne forenes.

I andre land, spesielt i Italia og Frankrike hadde det i visse loger (særlig tilhørende storlogen Grand Orient) samlet seg antiklerikale, ekstremt liberalistiske og politiserende kretser som forfektet en utvannet humanisme og misforstått toleranse, som gjorde det vanskelig for en katolsk kristen overfor sine logebrødre å hevde at hans Kirke bygget på sannheten, ja at det overhodet fantes en sannhet og et bestemt trosgrunnlag. Innen det såkalte humanitære mureri er enhver religion like god, det være seg jødisk, kristen eller ikke-kristen og det forlanges ingen bestemt trosbekjennelse for å bli opptatt.

Som antydning fins det mange «retninger» eller systemer innen frimureriet. Foruten det humanitære system som egentlig bare består av de tre grunnleggende såkalte St. Johannes-grader (lærling, medbroder og mester), fins det særlig i England og USA. systemer som arbeider i opptil 33. grader. I Skandinavia og (etter 1945) i Tyskland (hvor også det humanitære mureri har utfoldet seg igjen), brukes det såkalte svenske system med 10 grader som ble utarbeidet under Karl XIII, Hertugen av Södermannland (1748—1818). Etter de 3 johannesgrader som bygger på symbolikk fra bygningskunsten, føres brødrene skritt for skritt gjennom de 3 St. Andreas-grader og videre for å bli innført i ordenens hemmeligheter. Disse «hemmeligheter» er for en stor del åpne for enhver, da tilgjengelig litteratur og såkalte forræderskrifter har bragt det meste for offentlighetens kunnskap.

I det svenske system forlanges en kristen trosbekjennelse av dets medlemmer. De høyere grader er mer kristelig betonet og mange av statskirkens prester er også medlemmer.

Mens den ytre organisasjon, den første storloge ble grunnlagt 1717, mener frimurerordenen selv at dens lære har meget gamle tradisjoner og at den kan føres tilbake via de middelalderlige Bauhütten ved de store katedraler og ridderordnene til oldtidens mysteriesamfunn og gjerne helt til de gamle egyptere. Frimurere Lessing sier i «Ernst und Falk»: «Frimureriet var alltid.»

I de høyere grader i det svenske system mener frimurerordenen å føre tempelherreordenens tradisjoner videre og medlemmene anser seg å være Ridder-brødre.

Følgende som vel neppe er historisk hører til «ordenslegenden». «På korstogenes tid og under krigene i det Hellige Land forenet frimurerne seg med korsherrene, som dengang førte navnet St. Johannes-Riddere av Jerusalem, men etter den tid Rhodeser-Riddere og nå kalles Malteser-Riddere. Hvilket navn har de da antatt? De begynte da å kalle seg Frimurer-Riddere, med hvilket navn de aldri tidligere ville benevne seg.»

Det pussige er jo at Malteser-Ordenen eksisterer den dag i dag som en katolsk orden, dog uten å inneslutte frimurer-riddere blant sine medlemmer (!).

Menneskets draging mot det mystiske og dulgte har ført mange til frimureriet. Særlig i land med overveiende lavkirkelig innflytelse har mange søkt å finne et holdepunkt og et supplement til det kanskje triste kristne miljø som omga dem og som de likevel ikke kunne finne seg helt til rette i.

En katolikk skulle ikke ha behov for dette, og Kirken ønsker heller ikke at dets medlemmer skal bli frimurere. Hvorvidt det kan bli noen forandring heri vites ikke. Nå fins det også andre humanitære organisasjoner som Odd-Fellow, Rotary-Klubben. Mot Rotary foreligger iallfall intet generelt forbud, men i visse bispedømmer er uttalt advarsel mot dem. De kirkelige myndigheter vurderer saken i hvert enkelt tilfelle. Men det er ikke noe i veien for at en sak kan bedømmes forskjellig etter tid, sted og omstendigheter.

For en del år tilbake ville det vel vært utenkelig å lese katolske og protestantiske teologiske innlegg i samme tidsskrift, slik det skjer nå i «Una Sancta» som redigeres av benediktinerpater Sartory.

Slik kan det tenkes steder og organisasjoner hvor mennesker av forskjellig konfesjon kan møtes i broderlig samarbeid for en god sak, bare det skjer i den rette ånd og med gjensidig respekt.

- y

Siden 1889 har 1. mai vært den sosialistiske arbeiderbevegelses felles internasjonale demonstrasjonsdag. Hovedkravet var fra først av 8-timers dagen, men senere er dagen gått over til å bli demonstrasjon for arbeiderbevegelsens økonomiske og politiske krav. Det lyktes å gjøre 1. mai til fredag i de aller fleste land, og det er vel ingen besindig borger som i dag har noe imot å stanse opp sammen med hele det arbeidende folk for på den måte å ære arbeidets adel.

Med de mål arbeiderbevegelsen i dag har nådd, gis liten eller ingen grunn for demonstrasjon i tidligere forstand. Det kan helst bare bli tale om feiring.

Kirken har også hatt sin arbeiderbevegelse, doktrinalt lansert ved Pave Leo XIII.s berømte ensyklika av 15. mai 1891, «Rerum Novarum» og styrket av senere pavers appeller om den behørig sosiale bevissthet ut fra kristendommens iboende krav. Intet er derfor mer naturlig enn at Kirken forener seg med de store arbeidermasser verden over på arbeidernes egen festdag, 1. mai. I den ånd denne dagen i tidligere decenniener ble feiret, kunne Kirken umulig engasjere seg. Midlene som ble brukt, eller kanskje mest, tonen i demonstrasjonene, var uforenlige med det alvor som bar Kirkens kamp for øket sosial rettferdighet. Dens linje var ikke å demonstrere, men skolere, og dens appeller gikk i første rekke til arbeidsgiverne som forvaltet uretten, og ikke til massene som lå under for den. Var Marx's kamprop: «Arbeidere i alle land foren eder!», så lød Kirkens: «Arbeidsgivere og arbeidere foren eder!»

Arbeiderne har vunnet sin rett. Tilbake står å føre den gleden og velsignelsens ånd inn i arbeidet som under kampen for retten for en så stor del har gått tapt. Som et tegn på sin pakt med alle rettsindige arbeidets menn har også Kirken fra i år gjort 1. mai til en særlig arbeidernes dag og satt Kirkens universale vernehelgen, den hellige Josef, tømmermannen fra Nazareth, som det lysende forbilde på arbeidets adel til alle tider. I.H.K.

UTLANDET:

VATIKANET

1. mai-budskap fra pave Pius XII.

På 1. mai vil paven sende et budskap gjennom radio og fjernsyn til arbeidere hele verden over.

Den dag kommer også kristne arbeidere fra alle kanter av verden til å samles på domkirkeplassen i Milano i anledning av en viktig kunngjøring. De vil kunne følge fjernsynsuttendelsen fra Vatikanet på en kjempeskjerm som blir stillet opp på plassen.

FN's generalsekretær i audiens hos paven Pius XII.

Generalsekretær i FN, Dag Hammarskjöld, ble mottatt i privataudiens av paven da han var i Roma nylig på vei til Midt-Østen.

ARGENTINA

«El Pueblo» utkommer igjen.

Den katolske dagsavisen «El Pueblo» i Buenos Aires, som ble tvunget av Peron til å innstille i desember 1954, utkom igjen fra 1. april i år. På grunn av papirmangelen i Argentina kommer det bare en 8-sider daglig utgave og opplaget er foreløbig 50 000 eksemplarer.

Slavekaravaner?

Ifølge det katolske ukeblad, «Presencia», skal 200 000 bolivianske arbeidere leve under umenneskelige forhold i Nord-Argentina. Arbeiderne skal være tvunget til å gå over grensen fra Bolivia for å arbeide på store farmer. Denne vandring minner om forgangne tiders slavekaravaner, skriver bladet. Det kraftige tilbud på arbeidskraft har brakt lønningene så langt ned at de må betegnes som sultelønn. Det dreier seg om ca. 10 pesetas pr. dag, ikke engang en tredjepart av normallønnen i de sydamerikanske land. Det er også en skam hvordan disse arbeidere blir behandlet, ved ankomsten blir håret raket av dem, og de får et tegn brent inn i venstre overarm.

DE FORENTE STATER

Opplagene stiger for katolske publikasjoner.

Formannen for den katolske pressesammenslutning i De forente stater, M. C. McNeill, har uttalt at de religiøse publikasjoner har nådd nye høyder både i kvalitet og kvantitet. Forleggerne og bokhandlerne har visst å dra fordel av de teologiske, filosofiske og kunstneriske rikdommer som Kirken byr dem. 22 millioner abonnenter viser en stadig stigende tillit til de aviser og tidsskrifter de abonnerer på. Årsaken til denne fremgang er de katolske forleggeres store ansvarsbevissthet og den stadig voksende interesse de viser for alle menneskelige problemer. Modig tjener de Kirkens sak og dermed også den sosiale rettferdighets og internasjonale freds sak.

Den katolske bokliste — The catholic booklist — 1956 er nettopp sendt ut. Den inneholder 250 titler fordelt på 12 grupper.

Mange nye katolske hospitaler.

Ifølge «Hospital Progress», organet for de katolske hospitaler i De forente stater, ble det åpnet 14 nye katolske hospitaler i De forente stater i 1955, og 5 i Canada. Det utgjør et tillegg på 1 790 senger. I året 1954 ble 9.3 millioner pasienter behandlet på katolske hospitaler i De forente stater.

En film om pasjonistene.

For første gang siden pasjonsfedrenes orden ble stiftet for 250 år siden, er det gitt tillatelse til å oppta en film i et av deres klostre. Bortsett fra én profesjonell skuespiller er alle de medvirkende munkene, som er blitt filmet i deres daglige gjerning. Utkastet til filmen er skrevet av to av patrene.

OSLO. Hr. Arthur Olafsen ble på siste møte i St. Josefsforeningen utnevnt til æresmedlem.

Om bøker på indeks.

I jesuittenes blad «America» sto nylig følgende lille artikkel kalt «Syndfri moral»:

Stikk motsatt hva mange tror er Den katolske kirke slett ikke ivrig etter å sette bøker på indeks. Høyrestede angrep er bare til skade for den som angriper. Kirken befatter seg hva indeksen angår, hovedsakelig med verker som kombinerer en perfekt stil — kanskje ofte anlagt med hensikt — med lumske feilaktige fremstillinger, slik at endog høytstående intelligente lesere kan bli narret.

Dette synes å være tilfelle med tre meget omdiskuterte, men overbevisende godt skrevne bøker av en fransk forfatter, dr. A. Hesnard: *Morale sans péché*, (moral uten synd), *L'univers morbide de la faute*, (skyldfølelsens syke verden), og *Manuel de sexologie normale et pathologique*, (håndbok i normalt og sykkelig seksualliv).

Hesnards bøker behandler et meget virkelighetsnært problem, nemlig skyldfølelsen, spesielt i forbindelse med kjønnslivet, og dens sykelige innvirkninger på den menneskelige karakter. Bøkene diskuterer det ubehagelige og ofte farlige fenomen, nemlig mennesker som finner kompensasjon for deres strenge selvundertrykkelse ved å hevne seg på resten av menneskeheten. I *Osservatore Romano* har det stått følgende kommentar om bøkene:

«Mange sider kunne være til stor hjelp ved at de oppmuntrer psykiatere til å studere mer grundig de individuelle tendenser ved de forskjellige former for mentale sykdommer. Men det er beklagelig at disse refleksjoner springer ut fra en sammenheng som en katolikk umulig kan erklaere seg enig i.»

Denne sammenheng er simpelthen en fullstendig omstilling av moralske verdier, men foretatt i navn av en antatt høyere moral, i virkeligheten i navn av den eneste moral som forfatteren vil ha. Dr. Hesnard, ulik mange av våre populære verdslige moralister, preker ikke relativisme. Han holder visse mål, i hans egne øyne er de meget høyverdige mål. Men de er grunnlagt ene og alene på våre ytre gjerningers forhold til samfunnet. Vi skal ikke stilles overfor noen indre avgjørelse om hva som er rett eller galt. Menneskene skal ikke lenger forskrekkes av en usett dommer som bekjentgjør loven for dem i det innerste av deres hjerter og sier «du skal» og «du skal ikke». Deres eneste dommer er samfunnet rundt dem. Hvis et menneskes handlinger ikke skader noen — som ved overføring av sykdom ved smitte — la det være fri for skrupler. Mental og sosial hygiene korrigerer alle avvikelser. Forfatteren kaller læren om synd og indre ansvar for en «myte-moral», noe som skriver seg først fra det angstdrevne, ritualistiske Gamle testamente, senere fra et kjønnsundertrykkende klostreliv. Hvis vi reduserer dr. Hesnards tese helt inn til benet, er det lett å vise at den er en direkte motsigelse av den kristne lære.

En del av forfatterens popularisering passer vår tids spesielle atmosfære, absorberer som den er av spørsmål om skyld og angst. Psykologen Louis Beirnaert S.J. omtaler Hesnards bøker i tidsskriftet «Etudes» for januar i fjor, og sier bl. a. at de er en påminnelse for katolske skribenter og moralister om at vi burde arbeide meget mer på å vise forbindelsen mellom det indre meditasjons- og bønneliv og det «ytre» liv, som består i kjærligheten til menneskene omkring oss, og samfunnsnyttig arbeide. Det er nødvendig å legge vekt på Kirkens sublimе lære om menneskets ansvar og indre selvbestemmelse, og hvordan bevisstheten om egne synder fører menneskene til korsets fot og åpenbarer Guds ubegrensede kjærlighet. Dette er det sanne grunnlag for kristen moral. Måtte alle forvanskninger og fordreininger øke lysten i oss til å presentere hele sannheten.

ENGLAND

Skuespilleren Alec Guinness katolikk.

Den kjente engelske skuespiller Alec Guinness er nylig opp-tatt i Den katolske kirke. Hans sønn, Matthew, 15 år gammel, konverterte for seks måneder siden.

Alec Guinness har uttalt at han til en viss grad kan ha blitt påvirket av de to filmroller: som presten i «Guds detektiv», og kardinalen i «Fangen». Mr. Guinness hadde for øvrig mottatt et sterkt inntrykk av pave Pius XII som han hilste på i Roma for 11 år siden.

FRANKRIKE

Lourdes får gave fra pave Pius XII.

To millioner francs (ca. 40 000 kroner), har pave Pius XII gitt biskopen av Lourdes til bygningsarbeider i Lourdes. I

1958 blir det 100 år siden Maria viste seg for Bernadette, og forskjellige arbeider er planlagt i den anledning. Blant annet skal grotten bli befridd for alt som virker overlesset.

ITALIA

Ny-oppdagede katakomber.

Et hittil ukjent nettverk av katakomber er funnet i Roma mens man foretok gravningsarbeidet for to nye bygninger. Oppdagelsene er betegnet som «et av de viktigste arkeologiske funn i Roma i moderne tid».

Pater Antonio Ferrera, S.J., sekretær for den pavelige arkeologiske kommisjon, har kalt oppdagelsene «et 4. århundres kunstgalleri». Enda arbeidene bare såvidt er begynt, har man allerede funnet over 50 fint utarbeidede og godt bevarte veggmalier. Katakombene befinner seg ca. 25 m. under gatelegemet, ikke langt fra de berømte St. Callistus-katakomber.

Dette er i sannhet en «oppdagelse», for det finnes intet nedskrevet om disse katakomber, og vitenskapsmenn har ikke hatt anelse om deres eksistens. Etter hva som hittil er konstatert, består nettverket av tre avdelinger som skriver seg fra hver sin tid. Slik det gjerne er tilfelle, inneholder galleriene et antall små kapeller og begravelseplasser. De arkitektoniske former er imponerende, og veggmalerienes kvalitet og kvantitet overgår alt som hittil har vært kjent, sier pater Ferrera. En avis-korrespondent i Roma skriver:

«Det er flere nye billedtemaer, og eldre kjente temaer har fått en fin utførelse. I tillegg til kjente scener fra det Gamle og Nye testamente, er det også flere fra førkristen tid og fra det profane liv. Det Gamle testamente dominerer. Blant de mest interessante malerier er det en del som viser kristne i katakombene og deres liv der; på ett ser man en lege som foreleser for medisinske studenter.»

ITALIA

Don Carlo Gnocchis største bekymring.

Både St. Olav og pressen for øvrig har i den senere tid omtalt den italienske presten Don Carlo Gnocchi som viet sitt liv til arbeidet for syke og lemlestedede barn, og til slutt ga sine øyne til to blinde barn.

Men det var noe som bekymret ham enda mer enn barnas lidelser: Dette at foreldre og oppdragere unnlater å lære barn hvordan de kan forene sine lidelser med Kristi lidelser, og la det onde de er gjenstand for bli noe verdifullt som kan komme familien, Kirken og samfunnet til gode.

«Verdsliggjøringen» av lidelsen medfører uvurderlige tap for Kirken eller Det mystiske legeme, og for verden.

I sin siste bok, «Den uskyldige lidelses pedagogikk», skriver Don Carlo Gnocchi om barns smerter og plager, og den verdi de representerer når de små forener sine lidelser med Kristi lidelse. Denne kommunion eller forening er en del av den kristne oppdragelse, og Don Carlo mener at man med rette kan snakke om en «lidelsens overnaturlige pedagogikk». Denne innføring er uheldigvis meget tilsidesatt av de som har med barneoppdragelse å gjøre. «Resultatet er alvorlige mangler og skader for lidende barns overnaturlige liv og for Kirkens mystiske verdier.»

Don Carlo forteller om en liten gutt, Marco, som hadde lekt på et minelagt område og blitt grusomt skadet av eksposjoner. Presten besøkte ham på sykehuset:

— Hva tenker du på, Marco, når de tar av deg forbindingene, renser sårene og får deg til å gråte?

— Ikke på noe svarte barnet.

— Men du tror ikke at det finnes en som du kan ofre alt dette vonde til, en for hvis skyld du kunne holde tårene tilbake og som vil hjelpe deg å holde ut smertene?

Lille Marco så ut i været med det ene øyet han hadde igjen, rystet langsomt på hodet og svarte: — Jeg forstår ikke . . .»

«Det var da, fortsetter Don Carlo, at jeg fikk følelsen av en bestemt, nesten håndgripelig, uopprettelig og forferdelig ulykke: tapet av noe mer verdifullt enn det mest geniale kunstverk, den mest verdifulle edelsten. Det var den store, uskyldige smerte til et barn som falt ut i tomrommet, unyttig og ubetydelig, overnaturlig tapt for seg selv og for menneskeheten, fordi man hadde unnlatt å lede det mot det eneste mål som gir mening og verdi til en uskyldigs lidelse: Den korsfestede Kristus.»

Og, fortsetter han, de kan telles i tusener i dag de barn som lider på den måten . . . For en berikelse for barna selv, for familien, Kirken og samfunnet, hvis foreldre og barnepedagoger innviet barna i den fruktbare lidelsens guddommelige kunst!»

Don Carlo var bestyrtet over denne ulykke. «Slik har da Kirkens overnaturlige liv mistet en av sine mest verdifulle skatter, bestemt til fred og frelse for verden, langt mer virksomme enn all menneskelig diplomati, all dyktig forhandling og finansiell foretaksomhet. Men menneskene, så omhyggelige med materielle verdier og fulle av tillit til jordiske makter, tenker ikke på å ivareta de åndelige verdier som finnes skjult i de uskyldiges sjeler. Menneskene tror ikke nok på de bestemte, skjont ukontrollerbare overnaturlige virkende krefter i individenes og menneskehetens historie!»

LIBANON

«Pax» Romana» — generalforsamling i Beirut.

Internasjonale intellektuelle katolikkens sammenslutning, eller Pax Romana, holdt generalforsamling i Beirut i begynnelsen av april. Til stede var Libanons president, den pavelige nuntius og representanter for det diplomatiske korps. Blant deltagerne i kongressen var Firenzes borgermester, La Pira, den kjente indiske jesuitt, de Souza, den spanske vitenskapsmann Millas Vallicrosa.

Kongressens hovedemne var de mange forskjellige kulturer og hvordan de kan forstås.

NEDERLAND

Internasjonal kongress for katolske leger.

Fra 10. til 14. september i år vil den VII internasjonale katolske legekongress bli holdt i Nederland. Tidligere har det vært kongresser i Bruxelles, Wien, Lisboa, Roma, Paris og Dublin.

Arrangørene i Nederland håper at leger fra hele verden vil komme, og særlig appellerer de til de unge legers interesse. Også medisinske studenter er velkommen til kongressen. Den første del av kongressen blir i Haag, og de siste dagene skal tilbringes i Nijmegen hvor det nederlandske katolske universitet befinner seg.

Kongressens emne er: Legevitenskapen og retten. Det faktum at pave Pius XII gjentagne ganger har påpekt nødvendigheten av å samle til et hele de rettsmedisinske lover såvel fra et nasjonalt som internasjonalt synspunkt, til beskyttelse for både for legene, de syke og samfunnet, har spilt en viktig rolle i valg av emne.

I legevitenskapelige kretser hele verden over anses disse problemer for å være av den største betydning, og de omfatter jo åndelige og moralske sider som katolske leger vil få anledning til å uttale seg om på kongressen.

NORD-AFRIKA

Bønn for Afrika.

Biskopene i Nord-Afrika med erkebiskopen av Algerie, Mgr. Duval i spissen, har sendt ut et opprop om bønn for Afrika. Algerie svever over fortvilelsens og dødens avgrunn. «I Guds navn som elsker alle mennesker og vil fred, ber vi innstendig alle Kirkens troende om å inneslutte Afrikas sorger og nød i sine bønner.»

PORTUGAL

«Mariagate» mellom Roma og Fatima?

I Portugal er det planer om en såkalt «Mariagate» som skal forbinde Roma og Fatima, og også føre om Lourdes og Compostela. Den er planlagt ferdig til jubileet for åpenbaringene i Lourdes i 1958.

SOVJET-SAMVELDET

På jakt etter en ny gud.

Fra en artikkel av Bissonette, den tidligere prest ved den amerikanske ambassade i Moskva, gjengir nyhetsbyrået Kipa følgende: «Vil det oppstå en ny gud etter Stalin? I ethvert menneske er det et medfødt behov for å dyrke noe eller noen, og nå som den døde diktator ikke lenger får være gjenstand for tilbedelse, må det en eller annen dag finnes en ny erstatning for det guddommelige, et nytt vesen som har alle den Høyestes egenskaper. Hvis ikke, blir det et tomrom i den kommunistiske sjel som intet kan fylle, noe utilfredsstillende som de georgiske studenters reaksjon er et bevis for.

Eller, tilføyer pater Bissonette, vil denne ungdom som er blitt skuffet med hensyn til den avgud man hadde gitt den, vende tilbake til sine forfedres religion? Det kommer jo naturligvis an på den retning som regimet vil følge på det religiøse område. Hittil er det intet som tyder på noen vesentlig kursendring. Partiets overgang fra et personlig til

et kollektivt styre har i og for seg ingen betydning for den marxistiske oppfatning av de religiøse problemer. Pater Bissonette, som har gode betingelser for å kjenne de kommunistiske ledes reaksjoner, tror at man snarere kan vente seg en ny antireligiøs kampanje for å holde befolkningens marxistiske troskap ved like.

Og han fortsetter: Det ville være en feiltagelse å tro at den antireligiøse holdning skulle være knyttet til Stalins personlige disposisjoner, og at den skulle avta i takt med hans prestisje. Det var ikke Stalin som begynte forfølgelsespolitikken, dens verste fase var over da diktatoren kom til makten. Stalin ga bare denne politikken en ny retning i det han bestrebt seg på å gi russerne og fremfor alt de unge «en vitenskapelig og marxistisk forklaring på sannheten». Og da han oppdaget at den religiøse følelse ikke lot seg utrydde, forsøkte han å innfange, å kanalisere denne trang ved å åpne enkelte kirker og akademier og dermed få en skarp kontroll med de utslag religionsfølelsen ga. Men trass i disse taktiske innrømmelser, var det jo bare ham alene, den allmektige diktator som var den sanne messias og formidler av det jordiske paradiset.

Pater Bissonettes konklusjon blir da også sannsynlig for så vidt som man kan spå noe om fremtiden: «Det er altså intet som gir grunn til å tro på en ny politikk på det religiøse område. Midlertidige lettelsener kan det vel av taktiske årsaker bli innrømmet, men man kan ikke tro på noen tilbakevenden til forfedrenes religion som følge av det tusmørke Stalin-guden er senket ned i. Snarere må man vente at en ny «gud» vil oppstå.»

TYSKLAND

Fjernsyn fra Aachen-domen.

I tysk fjernsyn sendes det en serie kalt «Århundredens vitner», og nylig var det en utsending fra domkirken i Aachen. I bilder og ord ble den ærverdige katedralkirke med dens kunstskatter og avvekslende historie levendegjort for tilskuerne foran apparatene. Den musikalske del av programmet ble besørget av domkoret i Aachen.

Første hellige kommunion i straffeanstalt.

I straffeanstalten i Itzehoe i Holstein mottok en 21-årig ung mann den første hellige kommunion på Hvitesøndag i år. Straffangen er anklaget for dobbelt rovmord og enda et forsøk på rovmord. En prest, pastor Diedrich, hadde forberedt den unge mann i flere uker, og ga ham den hellige kommunion under en messe i anstaltens kapell.

Fangen, som stammer fra en katolsk familie, har i mellomtiden dypt og oppriktig angret sine fryktelige gjerninger. Til sine sorgbetyngede foreldre skrev han et brev til Påske hvor han sier at han gleder seg til Hvitesøndag. «Jeg vil be Frelseren om ikke å støte meg bort,» skrev han, og ba sine foreldre om tilgivelse for hva han hadde gjort dem.

Den unge mann, som uheldige omgivelser hadde gjort til en brutal forbryter, hadde i august i fjor brutt seg inn hos sognepresten i Glückstadt og hadde såret denne livsfarlig. Noen dager senere skjøt han eieren av en kino og hans kone for å få tak i et større pengebeløp. Rettssaken mot ham skal nå snart begynne.

FREDRIKSTAD		
<p>CHR. HANNESTAD Handelsgartnerier - Fredrikstad</p> <p>Vi leverer til blomsterforretninger landet over Spør etter Hannestads blomster hos Deres leverandør neste gang</p>		<p>FREDRIKSTAD BLIK- & METALVAREFABRIK</p> <p>Andresen & Müller</p> <p>Mek Verksted - Blikkemballasje og metallvarer av enhver slags - Jernfat i alle størrelser og for ethvert øyemed - Isenkramartikler - Elektrisk og Autogensveisning - Stanseartikler.</p>
<p>Engeset & Larsen MANUFAKTUR EN GROS - EN DETALJ FREDRIKSTAD</p>		
<p>Hermetikk- og pølsefabrikk - Røkeri Salteri - Fryseri 1600 m³ - Kjølelagere</p> <p>Stabburet GUNNAR NILSEN FREDRIKSTAD</p>	<p>ALF SVENDSEN Alt i kolonial</p> <p>Tlf. 2167 Farmannsgt. 1-3</p>	<p>Østlandsk ELEKTRISK 1/2 -</p> <p>Lys - kraft - varme - kjøling Radio</p>
<p>FREDRIKSTAD BYGNINGS-ARTIKKELFORRETNING Byggevarer - Jernvarer Malerverer</p> <p>Centralbord 3945</p>	<p>KÅRE KRISTIANSEN Olaves Hansen & Sønn Eftf. Fiskeforretning</p> <p>Telefon 3190</p>	<p>Bjørnulf FOTO</p> <p>ALT I FOTO OG FILM</p>
<p>AUGUST HANSEN Murmester & Entreprenørforretning</p> <p>Telefon 1359</p>	<p>KLEMET JOHANSEN Fredrikstad Begravelsesbyrå</p> <p>Farmannsgt. 10 - Tlf. 3062</p>	<p>HELENE ANDRESEN Kjøtt- og pølsevarer</p> <p>Fredrikstad Tlf. 2031</p>
<p>BRYNILDSENS FABRIKKER</p> <p>Drops og Mineralvann</p>	<p>FREDRIKSTAD MEIERI</p>	<p>EDVARDESEN & NORHEIM A/S Autorisert Installatør Radio og Elektrisk utstyr</p> <p>Tlf. 1220 - Fredrikstad</p>

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

Margarin

Dag-Ny

MARGARIN - FABRIKK &

NORENBERG & CO. A.S

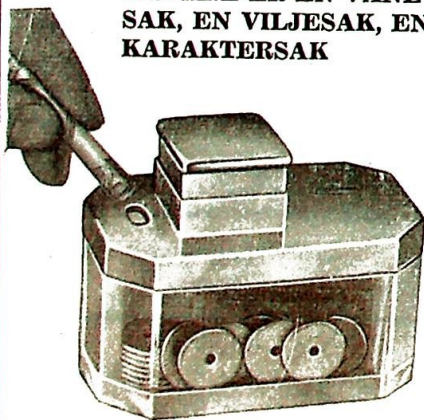
— Margarinfabrikk —

OSLO

Leverandør av den bekjente

«NOCO» margarin

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«K L A R»

Fåes i banker over hele landet

OBS!

Ved
adresseforandringer,
vennligst oppgi
den tidligere
adresse!

All slags forsikring

ANTH. B NILSEN & CO's

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

Jens J. Andersen
OSLO - CENTRALBORD 69 34 00
Beste leverandør av
KJØTT-FLESK-PØLSEVARER

ODDVAR J. LØDENG
MURMESTER & ENTREPRENØR
OSLO

BENYTT
DEM AV
VÅRE
ANNONSØRER

Oppusningen av St. Olavs kirke og bispegården
er utført av

PAY & ØSTRING

Malerfirma

Jac. Aallsgt. 10

Telefon 55 08 97

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh

Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp

Varmtvann — Olje — Stoker

Fyring — Kjelerep. — Ettersyn

WISBECH

Majorstua - Oslo

MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

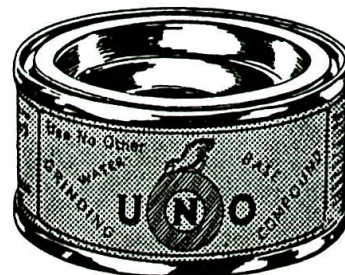
JOHAN OLSEN & SØNNER

Murmester & Entreprenørforretning

Etablert 1896

Kongensgate 17, Oslo

Telefon 42 99 90

Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler